Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Datganiad o Gyfrifon 2019-20

Tabl Cynnwys

	Rhif Tud.
Adroddiad Naratif	4-10
Datganiad o Gyfrifoldebau / Tystysgrif y Trysorydd	11
Adroddiad yr Archwiliad	12-14
Datganiadau Craidd:	
Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	15
Datganiad ar y Symudiad mewn Cronfeydd	16-17
Y Fantolen	18
Datganiad Llif arian	19
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	
Nodyn 1 Crebwyll wrth ddilyn Polisïau Cyfrifyddu	20
Nodyn 2 Rhagdybiaethau a wneir am y Dyfodol a Ffynonellau Pwysig Eraill o Ansicrwydd wrth Amcangyfrif	20-21
Nodyn 3 Eitemau Pwysig o Incwm a Gwariant	22
Nodyn 4 Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen	22
Nodyn 5 Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	23-25
Nodyn 6 Addasiadau rhwng Sail Cyfrifyddu a Chyllido dan Reoliadau	25-27
Nodyn 7 Trosglwyddiad i ac o'r Cronfeydd a Glustnodwyd	28
Nodyn 8 Gwariant ac Incwm Gweithredu Eraill	28
Nodyn 9 Incwm a Gwariant Cyllid a Buddsoddiadau	28
Nodyn 10 Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	28
Nodyn 11 Eiddo, Peiriannau ac Offer ac Asedau Anniriaethol	29-31
Nodyn 12 Offerynnau Ariannol	32-34
Nodyn 13 Gwerth Teg Asedau ac Ymrwymiadau sy'n cael eu cario ar gost amorteiddiedig	35
Nodyn 14 Rhestrau Stoc	36
Nodyn 15 Dyledwyr	36
Nodyn 16 Arian a Chyfwerth ag Arian	36
Nodyn 17 Credydwyr	36
Nodyn 18 Darpariaethau	37
Nodyn 19 Cronfeydd Defnyddiadwy	37-38
Nodyn 20 Cronfeydd Annefnyddiadwy	38-41
Nodyn 21- 23 Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Gweithredu, Buddsoddi ac Ariannu	42
Nodyn 24 Lwfansau Aelodau	43
Nodyn 25 Taliadau Swyddogion	44-45
Nodyn 26 Ffioedd Archwilio Allanol	46
Nodyn 27 Grantiau	46
Nodyn 28 Gwasanaethau Asiantaeth	46
Nodyn 29 Partïon Cysylltiedig	47-48
Nodyn 30 Gwariant ac Ariannu Cyfalaf	48
Nodyn 31 Lesoedd	49

Nodyn 32 Buddion Terfynu	49
Nodyn 33 Trafodion yn ymwneud â Buddion Ôl-gyflogaeth	50-55
Nodyn 34 Natur a Maint y Risgiau sy’n deillio o Offerynnau Ariannol	56
Nodyn 35 Rhwymedigaeth Ddigwyddiadol	57
Nodyn 36 Safon Cyfrifyddu sydd wedi’u cyhoeddi ond heb eu mabwysiadu eto	57
Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	58-60
Atodiad 1 Datganiad Polisïau Cyfrifyddu	
Atodiad 2 Datganiad Llywodraethu Blynyddol	

ADRODDIAD NARATIF

Diben yr adroddiad naratif hwn ydi rhoi gwybodaeth glir i bartïon â diddordeb ynghylch sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol 2019/20.

TROSOLWG O'R SEFYDLIAD

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) yn gwasanaethu cymunedau oddi mewn i ardaloedd Gwynedd ac Ynys Môn, Conwy a Sir Ddinbych, Wrecsam a Sir y Fflint.

Caiff Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ei lywodraethu gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (ATAGC) sydd yn cynnwys 28 Aelod Etholedig a enwebir gan bob un o'r chwe awdurdod lleol.

Mae ATAGC yn gyfrifol am ddarparu, hyfforddi a chyflenwi Gwasanaeth Tân ac Achub gyda'r gallu i ymgymryd â'r swyddogaethau canlynol:

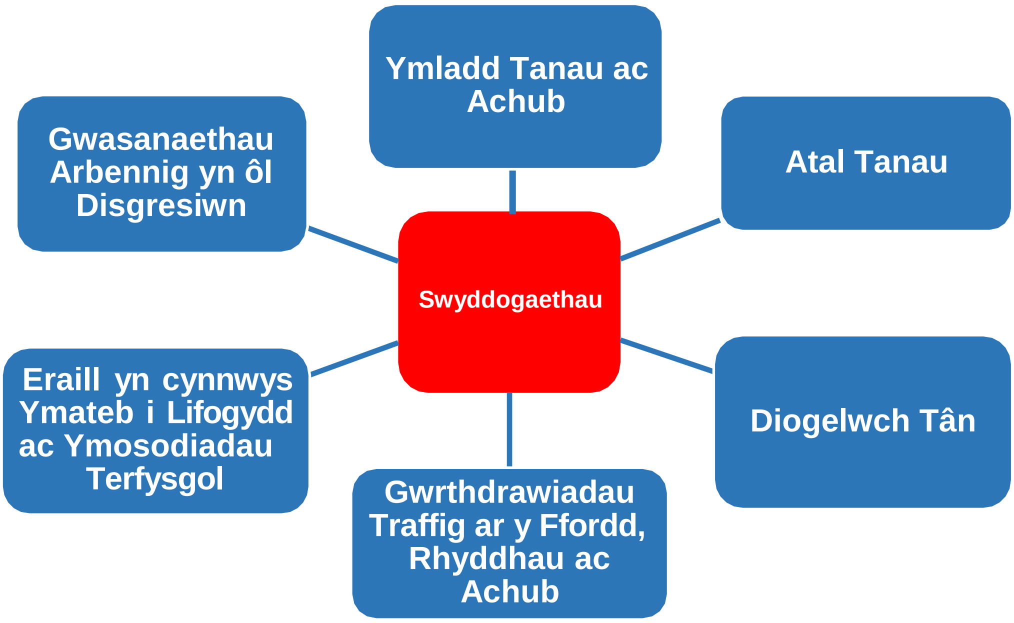

Mae'r Gwasanaeth yn delio gyda phob math o argyfyngau, gan gynnwys tanau mewn tai, gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd, llifogydd a gollyngiadau cemegol. Caiff gwaith helaeth ei gyflawni gydag ysgolion, busnesau a chymunedau lleol i hyrwyddo diogelwch tân ac atal a helpu i gadw pobl ac eiddo yn ddiogel.

Caiff yr Awdurdod ei ariannu trwy gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Cyfansoddol, mewn cyfrannedd â phoblogaeth.

Ceir manylion am ein hardal gwasanaeth, dull ariannu a gweithgarwch yn y tudalennau canlynol.

Ynglŷn â'n Hardal Gwasanaeth

Adnoddau

44 gorsaf dân ar draws Gogledd Cymru

54 Injan dân

31 Peiriant arbennig gan gynnwys cychod achub a pheiriannau cyrraedd yn uchel

3 Swyddfeydd Diogelwch Cymunedol yng Nghaernarfon, Bae Colwyn a Bangor

882 o weithwyr

Gweithgareddau Ymgysylltu

249 ymweliad ysgol gan staff ar gyfer **21,251** o ddisgyblion

230 o fyfyrwyr wedi mynychu cyrsiau Ffenics

8 Grŵp cadetiaid tân sydd yn cefnogi

96 o gadetiaid

Aelod o'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a

4 Bwrdd Gwasanaethau

Gweithgareddau Allweddol

Cwblhawyd **18,994** o Archwiliadau Diogel ac Iach

Cynhaliwyd **1,155** o archwiliadau busnes

Aethpwyd at **1,950** o danau damweiniol

2,273 o ddigwyddiadau yn ymwneud â thanau ffug

648 o alwadau Gwasanaeth Arbennig gan gynnwys **179** o Wrthdrawiadau Traffig ar y Ffordd

AMCANION GWELLA A LLESIANT YR AWDURDOD

Mae'n rhaid i Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru gyhoeddi amcanion gwella yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ac amcanion llesiant yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. At ddibenion prosesau cynllunio'r Awdurdod cânt eu trin fel un.

Mae'r amcanion tymor hir hyn yn newidiadau y mae'r Awdurdod am eu cyflwyno yng Ngogledd Cymru er mwyn helpu i wella llesiant yn lleol a symud Cymru gam yn nes tuag at gyflawni ei golau llesiant. Ar ôl nodi ei amcanion tymor hir, mae gan yr Awdurdod ddyletswydd i gymryd pob cam rhesymol i'w cyflawni ac i adrodd yn gyhoeddus am y cynnydd a wnaed ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol.

Ym Mawrth 2019 cyhoeddodd yr Awdurdod ei Gynllun Gwella a Llesiant ar gyfer 2019/20, a oedd yn cadarnhau ei amcanion strategol tymor hir ac a oedd yn egluro beth yr oedd yn fwriadu ei wneud yn ystod y flwyddyn i'w cyflawni. Mae'r Awdurdod wedi parhau â'i ymrwymiad i waith ataliol ac i leihau nifer y tanau damweiniol mewn anheddau yn ogystal â helpu pobl i gadw'n ddiogel pan fydd tanau'n digwydd. Mae gwaith hefyd wedi mynd rhagddo i hwyluso gwasanaethau tân ac achub o'r radd flaenaf, sydd yn ymateb yn well ac wedi eu hintegreiddio'n well fel bod gwaith ataliol ac ymateb brys yn dal i fod ar gael yn ôl y galw a hynny'n fforddiadwy, teg ac ar sail risg.

Mae'r ddolen ganlynol yn darparu gwybodaeth ynghylch gweithgarwch a pherfformiad Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn erbyn ei amcanion gwella dros y deuddeg mis diwethaf-<https://www.nwales-fireservice.org.uk/about-us/performance-and-improvement/performance-information-and-statistics/>

Y dyddiad cau statudol ar gyfer cyhoeddi Asesiad Perfformiad Blynyddol ydi 30^{ain} Medi 2020. Eleni, rhoddir pwyslais ychwanegol ar gynnwys enghreifftiau go iawn o'r modd yr ydym ni wedi gwneud gwahaniaeth i fywydau pobl. Bydd yr Asesiad Perfformiad Blynyddol ar gael ar y wefan yn https://www.nwales-fireservice.org.uk/about-us/performance-and-improvement/improvement-planning/

PERFFORMIAD ARIANNOL

Yn ystod cyfnod o heriau ariannol sylweddol, mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi ymrwymo i barhau i ddarparu gwasanaethau ataliol, gwasanaethau gorfodi diogelwch tân ac ymateb brys rhagorol. Mae'r Awdurdod yn dal i ymrwymo i chwarae ei ran i adeiladu cymunedau mwy diogel, ond y mae hefyd yn cydnabod at y dyfodol, oherwydd y sefyllfa ariannol, y bydd angen llawer iawn o hyblygrwydd ac arloesedd i gynnal darpariaeth y gwasanaeth.

Er mwyn sicrhau cynaliadwyedd ariannol yr Awdurdod a chynnal lefelau gwasanaeth, cytunodd yr Aelodau ar gynllun ariannol tymor canolig 3 blynedd. Ar gyfer 2019/20 cytunodd yr Aelodau i gynyddu cyfraniadau'r awdurdodau cyfansoddol £1.74m, i £35.237m. Mae sefyllfa'r Awdurdod yn ddiogel yn y tymor canolig, ond mae angen rhoi sylw manwl i'r pwysau ar gostau mewn perthynas â phensiwn a'r gyflogres ac hefyd y newidiadau disgwyliedig i'r fecanwaith ariannu a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub.

PERFFORMIAD REFENIW (£m)

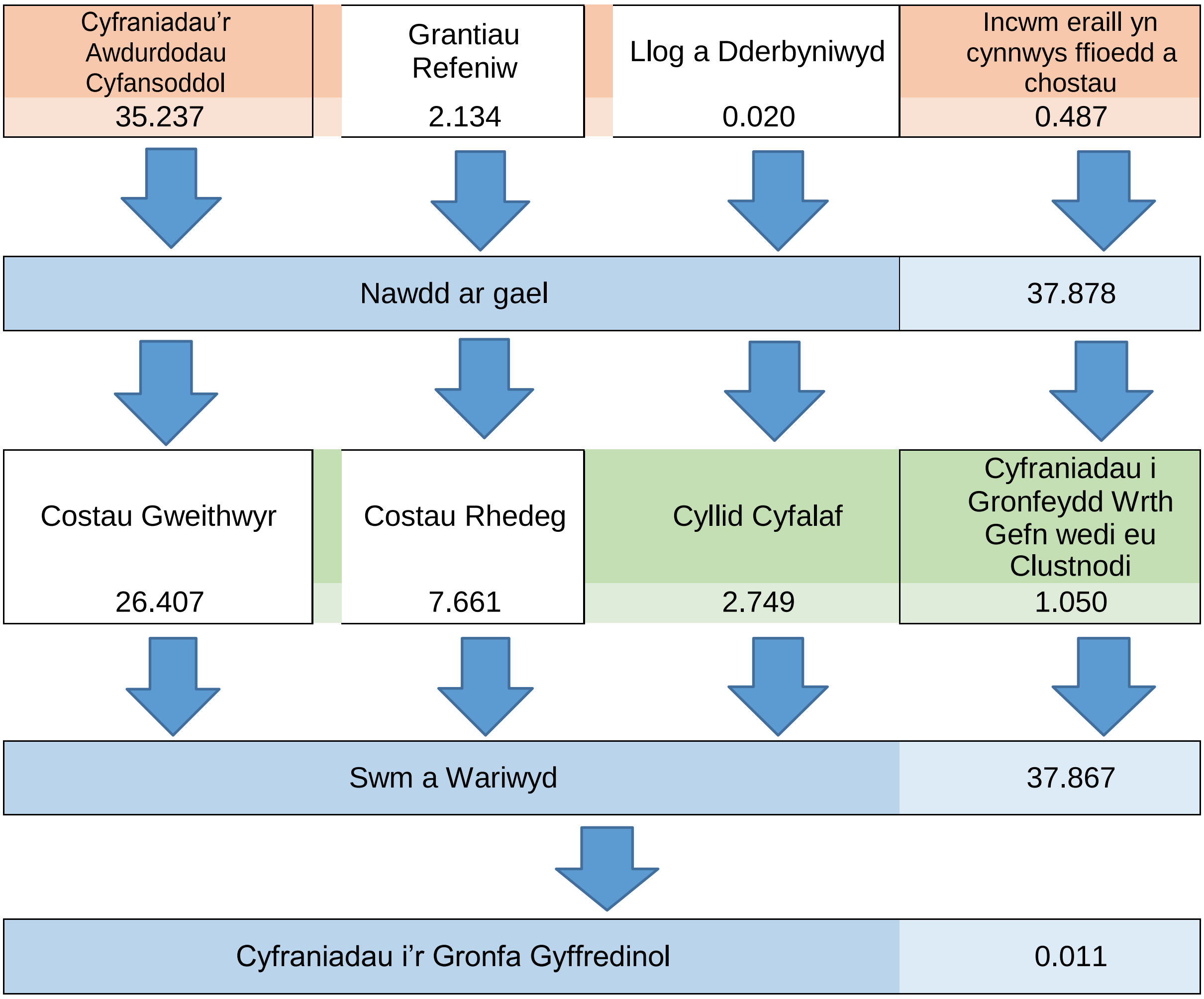

DARPARIAETHAU A CHRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r Awdurdod wedi darparu ar gyfer rhwymedigaethau hysbys ac y mae wedi sefydlu cronfeydd wrth gefn ar gyfer rhwymedigaethau yn y dyfodol neu ddatblygiadau sydd wedi eu clustnodi ar gyfer datblygu'r gwasanaeth yn y dyfodol. Cafodd cronfeydd wrth gefn eu cynyddu yn 2019/20, i dalu am ofynion cyfredol y gwasanaeth gan gynnwys offer gwarchod, gwaith amgylcheddol a darparu hyfforddiant ychwanegol i staff i gydymffurfio gyda deddfwriaeth. Ni ddefnyddiwyd unrhyw gronfeydd wrth gefn yn 2019/20 ond rhagwelir y cânt eu defnyddio yn y blynyddoedd iddod.

PERFFORMIAD CYFALAF

Oherwydd y pandemig ym Mawrth 2020, cafodd y rhan fwyaf o'r rhaglen gyfalaf ei gohirio, er mwyn amddiffyn ein staff ni ein hunain a staff contractwyr. Mae hyn yn golygu bod y gwariant yn is na'r disgwyl.

Mae'r tabl isod yn amlygu'r gwariant mewn perthynas â'n rhaglen cyfalaf a sut y cafodd ei hariannu yn 2019/20:

Gwariant Cyfalaf	£m	Ariennir gan	£m
Ailwampio Gorsafoedd	0.156	Cyfraniadau Refeniw	0.043
Cerbydau	0.362	Derbyniadau Cyfalaf	0.023
Technoleg Gwybodaeth	0.133	Grantiau	0.111
Asedau wrthi'n cael eu hadeiladu	0.124	Benthyciadau	0.598
CYFANSWM	**0.775**		**0.775**

Caiff adroddiad trysorlys blynyddol sydd yn nodi'r gweithgarwch ariannol am y flwyddyn ei gyflwyno i'r Awdurdod Tân ac mae ar gael ar y wefan (www.gwastan-gogcymru.org.uk).

GOBLYGIADAU PENSIWN

Yn 2019/20, fe wnaeth 9 aelod staff amser cyflawn a 10 aelod staff system ddyletswydd rhan amser ymddeol. £3.58m oedd cost net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r gyllideb refeniw (2018/19: £2.29m). Mae'r rhwymedigaethau o ran ymrwymiadau pensiwn i'r dyfodol wedi gostwng i £296.88m (2018/19: £315.81m) oherwydd newid i'r rhagdybiaethau actiwaraidd.

Fel ac yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2020 £16.57m (2018/19: £15.66m) oedd y rhwymedigaethau a aseswyd yn actiwaraidd ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Roedd y newid o ganlyniad i newid yn y rhagdybiaethau actiwaraidd a ddefnyddir i ail-fesur rhwymedigaethau'r cynllun sydd o ganlyniad wedi arwain at gynnydd yn rhwymedigaethau'r cynllun.

EGLURHAD O'R DATGANIADAU CYFRIFO

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi perfformiad ariannol yr Awdurdod ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2020. Cafodd y cyfrifon eu paratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifon Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig 2019/20 a gyhoeddwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) sydd yn ei dro'n cael ei danategu gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

Dyma'r **Datganiadau Craidd**:

- Mae'r **Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr** yn cofnodi holl incwm a gwariant yr Awdurdod am y flwyddyn. Mae rhan uchaf y datganiad yn rhoi dadansoddiad yn ôl maes gwasanaeth. Mae rhan isaf y datganiad yn delio gyda thrafodion corfforaethol a chyllid.

- Mae'r **Datganiad ar Symudiad Mewn Cronfeydd** yn grynodeb o newidiadau i gronfeydd wrth gefn yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn. Rhennir y cronfeydd i gronfeydd wrth gefn y gellir eu "defnyddio", sef cronfeydd y mae modd eu buddsoddi mewn prosiectau cyfalaf neu i wneud gwelliannau i'r gwasanaeth, a chronfeydd wrth gefn "annefnyddiol" sydd yn rhaid eu cadw at ddibenion cyfreithiol neu gyfrifo penodol.

- Mae’r **Fantolen** yn rhoi a “cipolwg” o’r asedau, rhwymedigaethau, balansau ariannol a chronfeydd wrth gefn ar ddiwedd y flwyddyn.

- Mae’r **Datganiad Llif Arian** yn dangos y rheswm dros y newidiadau i falansau ariannol yn ystod y flwyddyn, a pha un ai a ydi’r newidiadau o ganlyniad i weithgareddau gweithredol, buddsoddiadau newydd, neu weithgareddau ariannol (megis ad-dalu benthyciadau a rhwymedigaethau tymor hireraill).

- Mae’r **Cyfrif Cronfa Bensiwn** yn dangos y symudiadau mewn perthynas â Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân.

Mae’r **Nodiadau** sydd yn cyd-fynd â’r datganiadau ariannol hyn yn rhoi ychwaneg o wybodaeth ynglŷn â pholisïau cyfrifo a thrafodion unigol yr Awdurdod.

GWYBODAETH BELLACH

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan y Trysorydd. Mae hawl statudol gan aelodau’r cyhoedd â diddordeb i weld y cyfrifon cyn i’r archwiliad gael ei gwblhau. Hysbysebir bod y cyfrifon ar gael i’w gweld ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (www.gwastan-gogcymru.org.uk) a rhoddir hysbysiad ym Mhencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub, Ffordd Salesbury, Llanelwy, LL17 0JJ.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac i ddiogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

ARDYSTIAD YR AWDURDOD

Rwy'n cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel ac yr oedd ar 31 Mawrth 2020.

Llofnod ________________________________ Dyddiad ________________

Y Cynghorydd Peter Lewis
Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Trysorydd sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod). Mae'n ofynnol i'r Datganiad o Gyfrifon gyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020.

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:

- dethol polisïau cyfrifyddu addas, ac yn wedi eu defnyddio'n gyson
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus
- cydymffurfio â'r Cod Ymarfer
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfoes
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysonderau eraill.

ARDYSTIAD Y TRYSORYDD

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2020, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnod ________________________________ Dyddiad ________________

K W Finch FCPFA
Trysorydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adroddiad archwilydd annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnwys y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad o Lifoedd Arian Parod a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o'r polisïau cyfrifyddu arwyddocaol.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-2020 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

Yn fy marn i mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-2020.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISA (UK)). Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n nodi cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol. Rwy'n annibynnol ar yr Awdurdod yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barn.

Pwyslais ar Fater – effeithiau Covid-19 ar brisiadau o asedau pensiwn eiddo

Tynnaf sylw at Nodyn 33 i'r datganiadau ariannol, sy'n disgrifio cymalau ansicrwydd prisio perthnasol yn yr adroddiad prisio ar Gronfeydd Eiddo Cyfunol, a ddelir gan Gronfa Bensiwn Clwyd. sy'n codi o amgylchiadau a achoswyd gan bandemig Covid-19. Nid yw fy marn wedi'i haddasu mewn perthynas â'r mater hwn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol y mae'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU yn ei gwneud yn ofynnol i mi gyflwyno adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol:

- nid yw'r defnydd o sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu
- nid yw'r swyddog cyllid cyfrifol wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd perthnasol a nodwyd a all fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r Awdurdod i barhau i fabwysiadu sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Gwybodaeth arall

Y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn y Datganiad Cyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Datganiad Cyfrifon ac eithrio'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad i fel archwilydd arnynt. Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn ddiweddarach yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall er mwyn nodi anghysonderau perthnasol â'r datganiadau ariannol archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel petai'n berthnasol anghywir ar sail yr wybodaeth a gefais wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau perthnasol ymddangosiadol, ystyriaf y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn am faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Naratif wedi'i baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20;
- Mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â'r canllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am yr Awdurdod a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu priodol;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon yr Awdurdod yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon a nodir ar dudalen 11, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun cywir a theg, ac am ba bynnag reolaeth fewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiad cyfrifon, mae'r swyddog cyllid cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu'r Awdurdod i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni thybir nad yw'n briodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Adrian Crompton	24 Heol y Gadeirlan
Archwilydd Cyffredinol Cymru	Caerdydd
10 Tachwedd 2020	CF11 9LJ

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

DATGANIAD CYNHWYSFAWR AR INCWM A GWARIANT

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost cyfrifyddu yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â GAAP yn hytrach na'r swm i'w ariannu gan gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â'r rheoliadau; gallai hyn fod yn wahodd i'r gost gyfrifyddu. Dangosir sefyllfa'r cyfraniadau yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd.

2018/19				2019/20			
Gwariant Gros £'000	**Incwm Gros £'000**	**Gwariant Net £'000**		**Nodyn**	**Gwariant Gros £'000**	**Incwm Gros £'000**	**Gwariant Net £'000**
36,467	0	36,467	Gweithwyr		27,035		27,035
1,832	0	1,832	Adeiladau		2,471		2,471
1,075	0	1,075	Trafnidiaeth		1,092		1,092
4,590	0	4,590	Cyflenwadau a Gwasanaethau		3,504		3,504
832	0	832	Gwasanaethau Cefnogi		593		593
3,504	0	3,504	Costau Ariannu Cyfalaf		2,866		2,866
0	(1,716)	(1,716)	Incwm		0	(2,621)	(2,621)
48,300	**(1,716)**	**46,584**	**Cost Gwasanaethau**		**37,561**	**(2,621)**	**34,940**
25	(8)	17	Gwariant Gweithredu Arall	**8**	497		497
8,469	(12)	8,457	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	**9**	8,669	(20)	8,649
0	(33,493)	(33,493)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	**10**	0	(35,237)	(35,237)
		21,565	**Diffyg neu (Warged) ar Ddarparu Gwasanaethau**				**8,849**
		0	Gweddill neu Ddiffyg ar Ailbrisio Eiddo ac Asedau Offer	**20**			110
		(498)	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net	**20**			(28,894)
		(498)	**(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall**				**(28,784)**
		21,067	**Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr**				**(19,935)**

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi'n gronfeydd defnyddiadwy' (sef y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion am hynny yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sydd angen eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sy'n cael ei hariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol cyn i'r Awdurdod wneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i'r cronfeydd a glustnodwyd ac ohonynt.

2019/20	**Nodyn**	**Balans Cronfa Cyffredinol £'000**	**Cronfeydd wrth Gefn wedi'u clustnodi a Grant £'000**	**Cronfa wrth Gefn talebau cyfalaf £'000**	**Cronfeydd wrth Gefn defnyddiol £'000**	**Cronfeydd wrth Gefn annefnyddiol £'000**	**Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod £'000**
Balans 31 Mawrth 2019		**1,376**	**770**	**0**	**2,145**	**(317,091)**	**(314,946)**
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		(8,849)	0	0	(8,849)	0	(8,849)
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	28,784	28,784
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**(8,849)**	**0**	**0**	**(8,849)**	**28,784**	**19,935**
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cronfa o dan y rheoliadau	6	9,910	0	0	9,910	(9,910)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		1,061	0	0	1,061	18,874	19,935
Cyweiriad		0	0	0	1	2	3
Trosiannau Eraill i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(1,050)	1,050	0	0	0	0
Cynnydd/(Gostyngiad) yn 2019/20	7	**11**	**1,050**	**0**	**1,062**	**18,876**	**19,938**
Balans 31 Mawrth 2020		**1,387**	**1,820**	**0**	**3,207**	**(298,215)**	**(295,008)**

2018 / 19	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn wedi'u clustnodi a Grant £'000	Cronfa wrth Gefn talebau cyfalaf £'000	Cronfeydd wrth Gefn defnyddiol £'000	Cronfeydd wrth Gefn annefnyddiol £'000	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod £'000
Balans 31 Mawrth 2018		**2,057**	**639**	**0**	**2,696**	**(296,543)**	**(293,847)**
Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn yn ystod 2018/19							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		(21,565)	0	0	(21,565)	0	(21,565)
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	498	498
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**(21,565)**	**0**	**0**	**(21,565)**	**498**	**(21,067)**
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cyllido o dan y rheoliadau	6	21,046	0	0	21,046	(21,046)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd		(519)	0	0	(519)	(20,548)	(21,067)
Cyweiriad		0	0	0	0	0	0
Trosiannau Eraill i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(163)	131	0	(32)	0	(32)
Cynnydd/(Gostyngiad) yn 2018/19	7	**(682)**	**131**	**0**	**(551)**	**(20,548)**	**(21,099)**
Balans 31 Mawrth 2019		**1,376**	**770**	**0**	**2,145**	**(317,091)**	**(314,946)**

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth, ar ddyddiad y Fantolen, yr asedau a'r ymrwymiadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymiadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd sydd gan yr Awdurdod. Adroddir ynghylch cronfeydd mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd yw cronfeydd defnyddiadwy sef cronfeydd y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Dderbyniadau na ellir ond ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion na wireddwyd a cholledion (e.e. y Gronfa Ailbrisio), pryd na fyddai symiau ond ar gael i ddarparu gwasanaethau os caiff yr asedau eu gwerthu; ac mae cronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru yn cael eu dangos yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau'.

31 Mawrth 2019 £'000		Nodyn	31 Mawrth 2020 £'000
47,959	Eiddo ac Offer	11	45,284
851	Asedau Anniriaethol	11	653
0	Dyledwyr Tymor Hir		80
48,810	**Asedau Hir Dymor**		**46,017**
479	Rhestrau Stoc	14	667
4,607	Dyledwyr	15	3,448
0	Asedau a ddelir i'w gwerthu	11	0
46	Arian a chyfwerth ariannol	16	1,771
5,132	**Asedau Cyfredol**		**5,886**
20,113	Benthyca tymor byr	12	16,139
450	Darpariaethau	18	370
3,612	Credydwyr	17	3,240
24,175	**Rhwymedigaethau Cyfredol**		**19,749**
332,209	Rhwymedigaeth Pensiwn	33	312,118
0	Darpariaethau Tymor Hir	18	135
12,504	Benthyca Tymor Hir	12	14,909
344,713	**Rhwymedigaethau Tymor Hir**		**327,162**
(314,946)	**Asedau Net**		**(295,008)**
2,145	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio	19	3,207
(317,091)	Cronfeydd wrth gefn nas ellid defnyddio	20	(298,215)
(314,946)	**Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn**		**(295,008)**

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyca) i'r Awdurdod.

2018/19 £'000		Nodyn	2019/20 £'000
21,728	**(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau**		**8,849**
(24,904)	Addasiadau i'r (Gwarged) neu Ddiffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer Symudiadau nad ydynt yn Arian	21	(12,813)
(497)	Addasiadau ar gyfer Eitemau sydd yn y (Gwarged) neu Ddiffyg net wrth Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi neu Ariannu	21	(360)
(3,673)	Llifoedd Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	21	(4,324)
1,605	Gweithgareddau Buddsoddi	22	641
3,477	Gweithgareddau Ariannu	23	1,958
1,409	(Cynnydd) neu Ostyngiad Net mewn Arian a Chyfwerth ag Arian		(1,725)
(1,455)	**Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddechrau'r Cyfnod adrodd**		**(46)**
(46)	**Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddiwedd y Cyfnod adrodd**	16	**(1,771)**

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r nodiadau'n rhoi gwybodaeth am sail y gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol a'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn darparu gwybodaeth nad yw'n cael ei chyflwyno yn unlle arall yn y datganiadau ariannol ac sy'n berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

1 DOETHINEB WRTH DDILYN Y POLISÏAU CYFRIFYDDU

Wrth ddilyn y polisïau cyfrifyddu sydd yn Atodiad 1, mae'r Awdurdod wedi gorfod arfer doethineb wrth ymdrin â thrafodion cymhleth neu'r rhai lle mae ansicrwydd am y dyfodo Rhaid penderfynu ar rai pethau yn y Datganiad o Gyfrifon oherwydd bod llawer o ansicrwydd am lefelau'r cyllid i Lywodraeth Leol yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddarparu arwydd gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i ostwng lefelau darpariaeth gwasanaethau.

2 RHAGDYBIAETHAU A WNAED AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O ANSICRWYDD WRTH AMCANGYFRIF

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigyrau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu bethau eraill sy'n ansic Mae'r amcangyfrifon yn ystyried profiad hanesyddol, y tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir penderfynu ar falansau gyda sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol iawn i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Dyma'r prif eitem ar Fantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2020 y mae iddi risg sylweddol o gael ei haddasu'n fawr yn y flwyddyn ariannol sy'n dod.

Eitem	Ansicrwydd	Effeithiau os bydd y Canlyniadau Gwirioneddol yn Wahanol i'r Rhagdybiaethau
Ymrwymiad Pensiynau	Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymiad net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ragdybiaethau cymhleth yn ymwneud â'r gyfradd disgownt a ddefnyddiwyd, y gyfradd yr amcan estynnir y bydd cyflogau'n codi, newidiadau mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marw ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa bensiwn. Mae adran actiwari'r llywodraeth yn rhoi asesiad o'r ymrwymiadau. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yng nghyfrif y gronfa bensiwn.	Mae newidiadau cymharol fach yn y rhagdybiaethau yn gallu cael effaith sylweddol ar ymrwymiad net pensiynau. Ni fydd yr ymrwymiad net pensiynau a ddangosir yn y fantolen ond yn dod yn daladwy dros gyfnod ymddeol y gweithwyr cyfredol a'r rhai sydd wedi ymddeol, fel bod modd ymestyn addasiadau i'r ymrwymiadau dros gyfnod o flynyddoedd drwy newidiadau i gyfraniadau gweithwyr a chyflogwyr. Mae cynnydd yng nghyfraniadau cyflogwyr yn cael effaith uniongyrchol ar y gyllideb.
Dyfarniad Cyflog	Mae'r trafodaethau mewn perthynas â'r dyfarniad cyflog ar gyfer diffoddwyr tân yn parhau. Mae darpariaeth wedi ei gwneud mewn perthynas â'r cytundeb arfaethedig.	Mae ansicrwydd ynghylch beth fydd y canlyniad a'r effaith a fydd yn ei gael ar gyllidebau yn y dyfodol.
Gwerth Eiddo	Mae'r Awdurdod yn ailbrisio ei asedau bob 5 mlynedd. Cafodd y prisiad diwethaf ei gynnal yn 2015-16. Mae'n bosibl y gallai gwerthoedd eiddo amrywio'n fawr o fewn y cyfnod o bum mlynedd. Mae'n seilio ei brisiadau ar ragdybiaethau am gyflwr asedau, oes ddefnyddiol, gwerth gweddilliol ac amodau'r farchnad. Mae'r wybodaeth orau sydd ar gael yn sail i'r farn hon, a phriswyr cymwys sy'n darparu'r farn, ond	Byddai amrywiad yng ngwerth eiddo yn effeithio ar y gwerthoedd sydd yn y Fantolen ac ar yr hyn a godir ar y dibrisiad cyfatebol.

3 EITEMAU PERTHNASOL INCWM A CHOSTAU

Oherwydd newidiadau i’r tybiaethau actwaraidd mae rhwymedigaethau net cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân wedi gostwng £19m. Mae hyn yn rhannol oherwydd bod y newidiadau yn y tybiaethau ariannol allweddol a ddefnyddiwyd yn is na’r rhai a ddefnyddiwyd mewn blynyddoedd blaenorol megis chwyddiant CPI, chwyddiant cyflog a chynnydd yn y gyfradd pensiwn. Cafwyd newidiadau mewn tybiaethau demograffig yn ogystal sydd wedi effeithio ar y rhwymedigaethau buddiannau net. Y prif newid ydi’r gostyngiad yn nisgwyliad oes aelodau sy’n gwasanaethu ar hyn o bryd a phensiynwyr - 0.9 mlynedd a 0.7 mlynedd yn y drefn honno

4 DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi ei awdurdodi i'w gyhoeddi gan Drysorydd yr Awdurdod Tân ac Achub ar 9 Tachwedd 2020. Mae digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd yn golygu digwyddiadau rhwng diwedd y cyfnod adrodd (31 Mawrth 2020) a dyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol i'w cyhoeddi (9 Tachwedd 2020).

5 DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

Mae'r datganiad yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio ac yn cael ei ariannu o adnoddau (grantiau, cyfraniadau ac ati) gan awdurdodau lleol o'i gymharu ag adnoddau a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu er mwyn gwneud penderfyniadau yn unol â'r math o wariant a wnaed. Mae Incwm a Gwariant, y rhoddir cyfrif amdanynt dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP), yn cael eu cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant.

2018/19				**2019/20**		
Gwariant Net i'w godi ar y Gronfa gyffredinol £'000	**Addasiadau rhwng y sail Cyfrifyddu a Chyllid £'000**	**Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant £'000**		**Gwariant Net i'w godi ar y Gronfa gyffredinol £'000**	**Addasiadau rhwng y sail Cyfrifyddu a Chyllid £'000**	**Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant £'000**
24,737	11,730	36,467	Gweithwyr	26,407	628	27,035
1,832	0	1,832	Adeiladau	2,471	0	2,471
1,075	0	1,075	Trafnidiaeth	1,092	0	1,092
4,615	(25)	4,590	Cyflenwadau a Gwasanaethau	3,504	0	3,504
832		832	Gwasanaethau Cefnogi	593	0	593
2,649	855	3,504	Costau Ariannu Cyfalaf	2,750	116	2,866
(1,728)	5	(1,728)	Incwm	(2,641)	20	(2,621)
34,012	**12,565**	**46,572**	**Cost Net y Gwasanaeth**	**34,176**	**764**	**34,940**
			Incwm a Gwariant Eraill			
0	8,481	8,486	Addasiadau Incwm a Gwariant Eraill	0	9,146	9,146
(33,493)	0	(33,493)	Treth o Incwm Grant Amhenodol	(35,237)	0	(35,237)
519	**21,046**	**21,565**	**Gwasanaethau**	**(1,061)**	**9,910**	**8,849**
		(2,057)	Balans Agoriadol Cronfa Gyffredinol			(1,376)
		681	Diffyg ym Malans y Gronfa Gyffredinol am y Flwyddyn			(11)
		0	Symudiadau eraill heb eu cynnwys uchod h.y. cronfeydd wedi eu clustnodi			0
		(1,376)	**Balans y Gronfa Gyffredinol**			**(1,387)**

Nodiadau i'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid

	2019/20			
	Addasiad i ddibenion cyfalaf £'000	Newid Net ar gyfer yr Addasiadau Pensiynau £'000	Gwahan-iaethau Eraill £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Gweithwyr	0	648	(20)	628
Cyflenwadau a Gwasanaethau	0	0	0	0
Costau Ariannu Cyfalaf	116	0	0	116
Incwm	0	0	20	20
Cost Net y Gwasanaeth	**116**	**648**	**0**	**764**
Incwm a Gwariant Arall				
Addasiadau Incwm a Gwariant Arall	498	8,155	493	9,146
Gwahaniaeth rhwng Gwarged neu ddiffyg y Gronfa Gyffredinol a Gwarged neu ddiffyg CIES ar ddarparu gwasanaethau	**614**	**8,803**	**493**	**9,910**

	2018/19			
	Addasiad i ddibenion cyfalaf £'000	Newid Net ar gyfer yr Addasiadau Pensiynau £'000	Gwahan-iaethau Eraill £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Gweithwyr	0	11,637	93	11,730
Cyflenwadau a Gwasanaethau	0	0	(25)	(25)
Costau Ariannu Cyfalaf	1,364	0	(509)	855
Incwm	0	0	0	0
Cost Net y Gwasanaeth	**1,364**	**11,637**	**(441)**	**12,560**
Incwm a Gwariant Arall				
Addasiadau Incwm a Gwariant Arall	(7)	7,960	533	8,486
Gwahaniaeth rhwng Gwarged neu ddiffyg y Gronfa Gyffredinol a Gwarged neu ddiffyg CIES ar ddarparu gwasanaethau	**1,357**	**19,597**	**92**	**21,046**

Cysoni Incwm Gwariant y Gwasanaeth a gyflwynwyd yn y Cyfrifon Rheolaeth â Chost Gwasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant

Mae'r cysoniad hwn yn dangos sut mae'r ffigyrau sydd yn y Datganiad Dadansoddi Gwariant a Chyllid yn gysylltiedig â'r symiau sydd yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant.

2018/19 £'000			2019/20 £'000	
	34,012	Gwariant Net yn Nadansoddiad y Gwasanaeth		34,177
		Symiau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr sydd heb eu hadrodd i'r rheolwyr yn y Dadansoddiad		
3,148		Dibrisiad	2,931	
(143)		Rhyddhau Grant Llywodraeth	(111)	
0		Rhyddhau o Gronfa Grant wrth Gefn	0	
11,637		IAS 19 – Addasiad Pensiynau (Nodyn 35)	648	
499		Amhariad	42	
93		Absenoldebau Cronedig	(20)	
0	15,234	Addasiad Dibrisiad CAA/Gwaredu Asedau	3	3,493
		Symiau yn y Dadansoddiad sydd heb eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
(2,140)		Ad-dalu Dyledion (MRP)	(2,236)	
(509)		Llog a dalwyd	(514)	
12		Llog a gafwyd	20	
(25)	(2,662)	Diffyg Cyfrif Masnachu	0	(2,730)
	46,584	**Cost Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**		**34,940**

6. ADDASIADAU RHWNG Y SAIL CYFRIFYDDU A'R SAIL ARIANNU DAN REOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn rhestru'r addasiadau a wneir i'r holl Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn, a hynny un unol â'r arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau a enwir gan y darpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod ar gyfer cwrdd â gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

2019/20	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio				Cronfeydd wrth gefn na ellid ei defnyddio
	Balans Cronfa Gyffredinol £'000	Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'i glustnodi £'000	Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf £'000	Cyfanswm cronfeydd gellid eu defnyddio £'000	Symudiad yn y cronfeydd wrth gefn nas ellid defnyddio £'000
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chyfrif Cyfalaf wedi'i addasu:					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	3,447	0	0	3,447	(3,447)
Ailbrisio (colledion)/enillion ar Eiddo ac Offer	0	0	0	0	0
Colled ar Waredu	27	0	0	27	(27)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	(111)	0	0	(111)	111
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	(2,236)	0	0	(2,236)	2,236
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud â'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Cyfraniadau pensiynau cyflogwyr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(9,319)	0	0	(9,319)	9,319
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddion ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 20)	19,758	0	0	19,758	(19,758)
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Addasiad i'r Gronfa Grantiau wrth Gefn	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig	0	0	0	0	0
Swm y mae'r tâl swyddog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i dâl y gellir ei godi yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(20)	0	0	(20)	20
Cyfanswm Addasiadau	**11,546**	**0**	**0**	**11,546**	**(11,546)**

2018/19	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio				Cronfeydd wrth gefn na ellid defnyddio
	Balans Cronfa Gyffredinol £'000	Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'i glustnodi £'000	Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf £'000	Cyfanswm cronfeydd gellid eu defnyddio £'000	Symudiad yn y cronfeydd wrth gefn nas ellid defnyddio £'000
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â'r Cyfrif Cyfalaf wedi'i addasu:					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	3,647	0	0	3,647	(3,647)
Ailbrisio (colledion)/enillion ar Eiddo ac Offer	0	0	0	0	0
Enillion ar Waredu	(8)	0	0	(8)	8
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	(143)	0	0	(143)	143
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	(2,140)	0	0	(2,140)	2,140
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud â'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Cyfraniadau pensiynau cyflogwyr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(8,627)	0	0	(8,627)	8,627
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddion ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 20)	28,224	0	0	28,224	(28,224)
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Addasiad i'r Gronfa Grantiau wrth Gefn	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig	0	0	0	0	0
Swm y mae'r tâl swyddog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i dâl y gellir ei godi yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	93	0	0	93	(93)
Cyfanswm Addasiadau	**21,046**	**0**	**0**	**21,046**	**(21,046)**

7 TROSGLWYDDIADAU I'R CRONFEYDD A GLUSTNODWYD AC OHONYNT

Mae'r Nodyn hwn yn rhestru'r trosglwyddiadau i'r cronfeydd wrth gefn, ac ohonynt, ers 1 Ebrill 2019.

	Balans 01 Ebr 2018 £'000	Trosglwyddiadau allan 2018/19 £'000	Trosglwyddiadau i mewn 2018/19 £'000	**Balans 31 Mawrth 2019 £'000**	Trosglwyddiadau allan 2019/20 £'000	Trosglwyddiadau i mewn 2019/20 £'000	**Balans 31 Mawrth 2020 £'000**
Cronfa Gyffredinol	**(2,056)**	680	0	**(1,376)**	0	(11)	**(1,387)**
Cronfeydd wrth gefn grantiau a rhai a glustnodwyd	**(639)**	0	(130)	**(769)**	0	(1,050)	**(1,819)**
Cyfanswm	**(2,695)**	**680**	**(130)**	**(2,145)**	**0**	**(1,061)**	**(3,206)**

8 GWARIANT AC INCWM GWEITHREDU ERAILL

2018/19 £'000		**2019/20 £'000**
25	Gwarged/Diffyg ar Weithredoedd Masnachu	0
(8)	Enillion neu Golledion wrth waredu asedau anghyfredol	135
0	DadgydnabodAsedau	362
17	**Cyfanswm**	**497**

Sylwer bod gweithgareddau masnachu (Gorsaf Dân Gymunedol y Rhyl) a nodwyd yn 2018/19 bellach yn rhan o'r gyllideb refeniw.

9 INCWM A GWARIANT CYLLID A BUDDSODDIADAU

2018/19 £'000		**2019/20 £'000**
509	Llog yn daladwy a ffioedd tebyg	514
(12)	Llog	(20)
7,960	Llog Net ar yr ymrwymiad budd diffiniedig net	8,155
8,457	**Cyfanswm**	**8,649**

10 MAE'R CYFRANIADAU GAN YR AWDURDODAU CYFANSODDOL WEDI EU NODI ISOD:

2018/19 Cyfraniad £		**2019/20 Cyfraniad £**
5,590	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	5,876
3,356	Cyngor Sir Ynys Môn	3,523
5,914	Cyngor Gwynedd	6,227
4,569	Cyngor Sir Ddinbych	4,806
7,409	Cyngor Sir y Fflint	7,790
6,655	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	7,015
33,493	**Cyfanswm**	**35,237**

11 EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER AC ASEDAU ANNIRIAETHOL

Caiff yr asedau eu prisio fel yr amlinellir yn Nodyn 14 o'r Polisiau Cyfrifyddu. Isod, ceir manylion yr asedau a oedd yn cael eu dal ar 31 Mawrth 2020 a ffigyrau cymharol 31 Mawrth 2019, ynghyd â manylion symudiad yn ystod y flwyddyn.

2019-2020	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau a Pheiriannau £'000	Seilwaith £'000	Asedau wrthi'n cael eu hadeiladu £'000	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm £'000	Asedau Anniriaethol Cyfanswm £'000	Asedau a gedwir i'w gwerthu Cyfanswm £'000
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2019	**38,723**	**28,593**	**260**	**510**	**68,086**	**1,163**	**0**
Ailgategoreiddio Asedau*	0	(83)	0	0	(83)	83	0
Ychwanegiadau	156	472	0	124	752	23	0
Ad-daliad TAW o'r Flwyddyn Flaenorol	0	(40)	0	0	(40)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(632)	0	0	(632)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall*	0	(5,228)	(260)	(6)	(5,494)	(38)	0
Colledion/Gwrthdroadau diffyg a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	(110)	0	0	0	(110)	0	0
Colledion/Gwrthdroadau diffyg a gydnabyddir yn y Gwarged/Diffyg ar Darpariaeth Gwasanaethau	(46)	0	0	0	(46)	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 31 Mawrth 2020	**38,723**	**23,082**	**0**	**628**	**62,433**	**1,231**	**0**
Dibrisiad Cronedig ar 1 Ebrill 2019	(3,130)	(16,747)	(251)	0	(20,128)	(312)	0
Ailgategoreiddio Asedau*	0	57	0	0	57	(57)	0
Dibrisiad am y flwyddyn*	(817)	(1,873)	0	0	(2,690)	(240)	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	474	0	0	474	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall*	0	4,887	251	0	5,138	31	0
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2020	**(3,947)**	**(13,202)**	**0**	**0**	**(17,149)**	**(578)**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2020	**34,776**	**9,880**	**0**	**628**	**45,284**	**653**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2019	**35,593**	**11,846**	**9**	**510**	**47,958**	**851**	**0**

* Mae'r gofrestr asedau wedi cael ei hadolygu ac mae unrhyw asedau gyda gwerth llyfr net o £0 wedi cael eu dadgydnabod, lle bo hynny'n briodol. O ganlyniad i'r dadgydnabyddiaeth hwn, mae'r gwerth llyfr net wedi gostwng gyfwerth â'r dibrisiad cronedig. Hefyd cwblhawyd ymarfer i ddilysu a chategoreiddio'r holl asedau ar y gofrestr asedau'n gywir. Mae gwerth llyfr net asedau sydd wedi aros ar y gofrestr asedau er eu bod wedi cael eu gwaredu yn y gorffennol wedi ei ddileu.

2018-2019	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau a Pheiriannau £'000	Seilwaith £'000	Asedau wrthi'n cael eu hadeiladu £'000	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm £'000	Asedau Anniriaethol Cyfanswm £’000	Asedau a gedwir i'w gwerthu Cyfanswm £’000
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2018	**38,640**	**29,035**	**260**	**6**	**67,941**	**864**	**0**
Ychwanegiadau	582	471	0	504	1,558	299	0
Gwarediadau	0	(913)	0	0	(913)	0	0
Amhariad/Cyfalafu dan Statud	(499)	0	0	0	(499)	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2019	**38,723**	**28,593**	**260**	**510**	**68,087**	**1,163**	**0**
Dibrisiad cronedig ar 1 Ebrill 2018	(2,314)	(15,389)	(249)	0	(17,952)	(152)	0
Dibrisiad am y flwyddyn	(816)	(2,171)	(2)	0	(2,989)	(160)	0
Gwarediadau	0	813	0	0	813	0	0
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2019	**(3,130)**	**(16,747)**	**(251)**	**0**	**(20,128)**	**(312)**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2019	**35,593**	**11,846**	**9**	**510**	**47,959**	**851**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2018	**36,326**	**13,646**	**11**	**6**	**49,989**	**712**	**0**

Cafodd y prisiad llawn diwethaf o'r eiddo ei gynnal ar 1 Ebrill 2015 gan Wilks, Head and Eve. Mae'r lle swyddfeydd wedi eu prisio ar werth eu defnydd presennol, ac mae'r gorsafoedd tân ar gost amnewid dibrisiedig. Er mwyn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer, fe wnaeth y prisiwr amcangyfrif yr oes sydd ar ôl i holl adeiladau'r Awdurdod. Mae dibrisiad yn seiliedig ar y Dull Beacon pan fo amcangyfrif yn cael ei wneud o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran. Yna, defnyddir y dull cyfartaledd wedi'i bwysoli i bennu canran dibrisiad llinell syth. I orsafoedd tân, 2.45% yw'r ganran a ddefnyddir, a 2.21% i adeiladau swyddfa. Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar sail cost hanesyddol, sef procsi ar gyfer y gost gyfredol ar asedau oes fer ac wedi'u dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

12 OFFERYNNAU ARIANNOL

Categorïau Offerynnau Ariannol

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Tymor hir		Cyfredol	
	31 Mawrth 2020	31 Mawrth 2019	31 Mawrth 2020	31 Mawrth 2019
	£'000	£'000	£'000	£'000
Buddsoddiadau				
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	0	0	1,730	550
Asedau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	0	0	0	0
Cyfanswm Buddsoddiadau	**0**	**0**	**1,730**	**550**
Dyledwyr				
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	0	0	0	0
Asedau ariannol a wnaed ar gyfansymiau cytundeb	0	0	0	0
Cyfanswm Dyledwyr	**0**	**0**	**0**	**0**
Benthyciadau				
Llog a gasglwyd	0	0	139	142
Rhwymedigaeth ariannol ar gost amorteiddio	14,909	12,504	16,000	19,971
Cyfanswm Benthyciadau	**14,909**	**12,504**	**16,139**	**20,113**
Credydwyr				
Rhwymedigaethau ariannol a wnaed ar gyfanswm contractau	0	0	2,459	3,269
Cyfanswm Credydwyr	**0**	**0**	**2,459**	**3,269**

Nodyn 1 - Dan y gofynion cyfrifyddu, mae'r gwerth i'w gario o werth yr offeryn ariannol yn cael ei ddangos yn y fantolen, sy'n cynnwys y prif swm y cafwyd ei fenthyg neu a roddwyd i'w fenthyg, ac addasiadau pellach ar gyfer costau torri neu fenthyciadau llog fesul cam (wedi'i fesur gan gyfrifiad cyfraddau llog effeithiol) gan gynnwys llog cronedig.
Y gyfradd log effeithio yw'r llog cronedig effeithiol sy'n dderbyniadwy o dan yr offeryn, wedi'i addasu ar gyfer amorteiddio unrhyw bremiymau neu ddisgowntiau sy'n cael eu hadlewyrchu yn y pris prynu.

Nodyn 2 - Mae gwerth teg yn cael ei fesur drwy'r canlynol:

- cyfeirio'n uniongyrchol at y dyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol; a /neu
- amcangyfrif gan ddefnyddio techneg brisio.

Pan mae asedau'n cael eu nodi fel rhai wedi'u hamharu oherwydd ei bod yn debygol, oherwydd digwyddiad yn y gorffennol, na fydd taliadau dan y contract yn cael eu gwneud, bydd yr ased yn cael ei ysgrifennu i lawr a rhoddir cost ar y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant.
Bydd unrhyw enillion a cholledion sy'n deillio o ddad-gydnabod yr ased yn cael eu credydu/ debydu ar y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant.

Er nad oes angen darparu gwybodaeth fwy manwl, bydd angen gwybodaeth ychwanegol yn yr amgylchiadau canlynol, er mor annhebygol yw'r rheini:

- unrhyw symudiadau anarferol;
- dad-gydnabod offerynnau;
- lwfans ar gyfer colledion credyd;
- ailddosbarthu offerynnau;
- sicrwydd cyfochrog;
- diffyg-daliadau a thorri cytundebau.

Rhoddir esboniad mwy manwl o'r rhain isod:

Enillion/Colledion Offerynnau Ariannol

Dyma'r enillion a'r colledion sy'n cael eu cydnabod yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant mewn perthyn â'r offerynnau ariannol:

Enillion a Cholledion Offerynnau Ariannol				
	2018/19		2019/20	
	Ymrwymiadau Ariannol - Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000	Ymrwymiadau Ariannol - Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000
Gwariant llog	509		514	
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	**509**		**514**	
Incwm llog		(12)		(20)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		**(12)**		**(20)**
Enillion net/(colledion) am y flwyddyn	**(509)**	**12**	**(514)**	**20**

Benthyca Allanol

Mae'r benthyciadau sy'n weddill wedi dod trwy'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ac ar y marchnadoedd ariannol. Mae'r tabl canlynol yn rhoi dadansoddiad o'r benthyciadau yn ôl adeg aeddfedu. Mae'r tabl isod yn eithrio'r llog am y flwyddyn sy'n cael ei ddangos fel rhan o'r benthyciadau tymor byr.

Ffynhonnell y Benthyciad	Cyfradd Llog yn daladwy % 2019/20 2018/19	Cyfyngiadau cymeradwy Isafswm i Uchafswm %	Gwir % Mawrth 2019	Cyfanswm yn weddill ar 31 Mawrth 2019 £'000	Gwir % Mawrth 2020	Cyfanswm yn weddill ar 31 Mawrth 2020 £'000
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	1.45 – 4.9 1.45 – 4.9			15,475		14,909
Benthyciadau'r Farchnad	0.85 – 1.20 0.80 - 0.98			17,000		16,000
DADANSODDIAD O'R BENTHYCIADAU YN OL ADEG AEDDFEDU						
O fewn 1 flwyddyn		0% - 55%	61.5	19,971	51.76	16,000
Rhwng 1 a 2 flynedd		0% - 50%	8.59	2,790	3.65	1,129
Rhwng 2 a 5 mlynedd		0% - 50%	19.26	6,254	31.43	9,716
Rhwng 5 a 10 mlynedd		0% - 75%	3.07	998	4.05	1252
Dros 10 mlynedd		0% - 100%	7.58	2,462	9.10	2,812
Cyfanswm				**32,475**		**30,909**

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sy'n rheoli swyddogaeth y Trysorlys ar ran yr Awdurdod Tân ac Achub, ond mae'r holl fenthyciadau dan enw Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru.

13 GWERTH TEG ASEDAU AC YMRWYMIADAU SY'N CAEL EU CARIO AR GOST AMORTEIDDIEDIG

Mae'r ymrwymiadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ ymrwymiadau tymor hir gyda llog cronedig mewnasedau/ymrwymiadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthyciadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydnabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbyniadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar y bil;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbyniadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31 Mawrth 2019		31 Mawrth 2020	
	Swm cario £'000	**Gwerth teg £'000**	**Swm cario £'000**	**Gwerth teg £'000**
Dyled y BBGC	15,475	17,043	14,909	16,468
Dyled nad yw'r BBGC	17,000	17,000	16,000	16,000
Cyfanswm y ddyled	**32,475**	**34,043**	**30,909**	**32,468**

Mae'r gwerth teg wedi ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwy mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân ac Achub, maent yn seiliedig ar bremiymau a fyddai'n daladwy pe ildiwyd benthyciadau'r BBGC ac maent yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol. Mae'r swm cludo yn eithrio'r llog cronedig fel yn nodyn 13.

14 RHESTRAU STOC

Isod mae dadansoddiad o'r stoc a ddelir, a'r symudiadau yn ystod y flwyddyn fe yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2019 a 31 Mawrth 2020.

	Prif Storfeydd		Stoc Fllyd		Cyfansymiau	
	2018/19 £'000	2019/20 £'000	2018/19 £'000	2019/20 £'000	2018/19 £'000	2019/20 £'000
Balans ar ddechrau'r flwyddyn	448	381	116	98	564	479
Pryniadau	175	107	188	193	363	300
Cydnabyddir fel gwariant yn y flwyddyn	(242)	57	(206)	(169)	(448)	(112)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	**381**	**545**	**98**	**122**	**479**	**667**

Yn 2019/20 cwblhawyd arolwg o'r stoc a gedwir ac o ganlyniad cafodd ffigurau 2018/19 eu hadfer. Roedd hyn oherwydd bod rhan o'r prif stoc wedi cael ei ailddosbarthu fel stoc fflyd.

15 DYLEDWYR

2018/19 £'000		2019/20 £'000
433	Arall	360
2,959	Masnach	2,794
1,215	Rhagdaliad	374
4,607	**Cyfanswm**	**3,528**

16 ARIAN A CHYFWERTH AG ARIAN

Mae'r arian gwirioneddol mewn llaw yn cynrychioli'r arian a ddangosir yn y Fantolen, ynghyd â'r trafodion nad effeithir arnynt o fewn y balans banc a oedd wedi ei glirio ar 31 Mawrth 2020. Mae'r tabl canlynol yn rhoi crynodeb o'r sefyllfa:

31 Mawrth 2019 £'000		31 Mawrth 2020 £'000
550	Cyfrifon Galw Banc	1,730
0	Buddsoddiadau Tymor Byr	0
(514)	Cyfrifon Banc Cyfredol	31
10	Imprest Arian Mân	10
46	**Cyfanswm**	**1,771**

17 CREDYDWYR

2018/19 £'000		2019/20 £'000
773	Arall	711
2,839	Masnach	2,529
3,612	**Cyfanswm**	**3,240**

18 DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2020, roedd gan yr Awdurdod ddarpariaethau yn werth £505k yn ymwneud ag ymrwymiadau tuag at weithwyr cyflogedig. Defnyddir y ddarpariaeth hon yn erbyn gwariant refeniw, pan fydd yn digwydd:

	Balans agoriadol £'000	Symudiadau i mewn £'000	Symudiadau allan £'000	Balans terfynol £'000
Setliad Cyflog	450	55	0	505

19 CRONFEYDD DEFNYDDIADWY

Cronfeydd Cyffredinol

Doeth yw bod yr Awdurdod yn dal Cronfa Gyffredinol, a dyma'r meysydd lle disgwylir y bydd yn cael ei defnyddio:-

- codiadau cyflog;
- gostyngiad mewn arian grant.

£1,387k yw balans y gronfa ar 31 Mawrth 2020 (31 Mawrth 2019: £1,376k). Mae'r cynnydd o ganlyniad i danwariant o £11k yn y gyllideb refeniw.

Cronfeydd a Glustnodwyd

Sefydlwyd nifer o gronfeydd a glustnodwyd ar gyfer cynlluniau y mae'r Awdurdod wedi cytuno i'w hariannu.

	Balans 1 Ebrill 2018 £'000	Trosglwyddiadau i mewn/(allan) 2018/19 £'000	Balans 31 Mawrth 2019 £'000	Trosglwyddiadau i mewn/(allan) 2019/20 £'000	Balans 31 Mawrth 2020 £'000
Cronfa wrth gefn ar gyfer pensiynau	44	41	85	0	85
Cynllun Radio	300	0	300	0	300
Grant ADTC Gostyngiad/ Hyfforddiant	195	0	195	0	195
Cronfa wrth gefn ar gyfer llog	100	0	100	0	100
Prynu Cerbydau	0	0	0	0	0
Atgyweiro Hydrantau Tân	0	90	90	0	90
Lifrai OGP	0	0	0	250	250
Newid Trawsffurfio	0	0	0	350	350
Gwella Cyfleusterau	0	0	0	150	150
Atebolrwydd Cyfreithiol	0	0	0	200	200
Hyfforddiant	0	0	0	100	100
Cyfanswm	**639**	**131**	**770**	**1,050**	**1,820**

Cronfeydd Grantiau

Dan safonau IFRS, mae unrhyw grantiau a dderbyniwyd gan yr Awdurdod ar gyfer cynlluniau penodol, ond sydd heb eu defnyddio yn y flwyddyn, yn cael eu dangos dan Grantiau Cyfalaf a dderbyniwyd ymlaen llaw.

Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy

31 Mawrth 2019 £'000		31 Mawrth 2020 £'000
1,375	Cronfeydd Cyffredinol	1,387
770	Cronfeydd a Glustnodwyd	1,820
2,145	**Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy**	**3,207**

20 CRONFEYDD ANNEFNYDDIADWY

31 Mawrth 2019 £'000		31 Mawrth 2020 £'000
9,244	Cronfa Ailbrisio	9,028
6,183	Cyfrif Addasu Cyfalaf	5,164
(332,209)	Cronfa Bensiynau	(312,118)
(309)	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	(290)
(317,091)	**Cyfanswm**	**(298,216)**

Cronfa Ailbrisio

Mae'r Gronfa Ailbrisio yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer.

Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:
* cael eu hailbrisio am i lawr, neu'n cael eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli;
* cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu'n cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n deillio cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2018/19 £'000		2019/20 £'000
9,460	**Balans ar 1 Ebrill**	**9,244**
0	Ailbrisio asedau am i fyny/cael gwared ar y	0
0	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf drwy DCIG	(110)
0	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	(1,600)
(216)	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	(216)
0	Gwaredu Asedau net	0
9,244	**Balans ar 31 Mawrth**	**7,318**

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol.

Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbrisio i drosi ffigyrau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu treulio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbrisio ar gyfer dal enillion o'r fath.

2018/19 £'000		**2019/20 £'000**
7,323	Balans ar 1 Ebrill	6,182
	Gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i wariant cyfalaf wedi'i ddebydu neu'i gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	
(100)	Cyfanswm yr asedau anghyfredol a ddilëwyd ar ôl cael gwared arnynt neu eu gwerthu fel rhan o enillion/colledion gwaredu'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(50)
(3,432)	Taliadau am ddibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	(2,760)
0	Dadgydnabyddiaeth asedau cyfredol	(470)
0	Addasiadau i'r Gronfa Ailbrisio drwy'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0
0	Addasiadau i'r symiau a ddilëwyd o'r Gronfa Ailbrisio	1,600
(3,532)	Swm net wedi'i ysgrifennu allan o gost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	(1,680)
	Cyllido cyfalaf a wnaed yn y flwyddyn:	
107	Defnydd o Gronfa Wrth Gefn Talebion Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	25
144	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer ariannu cyfalaf	111
2,140	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a gostiwyd yn erbyn y cronfa gyffredinol	2,236
(1,141)		692
6,182	**Balans 31 Mawrth**	**6,874**

Mae'r nodiadau gwrthgyferbynio ar gyfer dibrisio, costau amhariad ac ailbrisio yn cael eu rhoi naill ai ar y Gronfa Ailbrisio neu'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn ôl y meini prawf uchod. Mae'r tabl isod yn dangos y trafodion a wnaed ar y Gronfa Ailbrisio a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2018/19					2019/20			
Datganiad Ased Sefydlog (Nodyn 11)	**Cronfa Ailbrisio**	**Cyfrif Addasu Cyfalaf**	**Cyfansymiau**		**Datganiad Ased Sefydlog (Nodyn 11)**	**Cronfa Ailbrisio**	**Cyfrif Addasu Cyfalaf**	**Cyfansymiau**
(3,149)	(216)	(2,933)	(3,149)	Dbrisiad	(2,931)	(216)	(2,715)	(2,931)
(599)	0	(599)	(599)	Amhariad	(205)	0	(205)	(205)
0	0	0	0	Dadgydnabyddiaeth - Arall*	(470)	0	(470)	(470)
(3,748)	**(216)**	**(3,532)**	**(3,748)**	**Total**	**(3,606)**	**(216)**	**(3,390)**	**(3,606)**

*Cwblhawyd ymarfer i ddilysu'r holl asedau ar y gofrestr asedau.
Mae gwerth llyfr net asedau sydd wedi aros ar y gofrestr asedau er eu bod wedi cael eu gwaredu yn y gorffennol wedi ei ddileu.

Cronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau

Mae'r Gronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n digwydd oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddion ariannu yn unol â'r darpariaethau statudol.

Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddaru'r ymrwymiadau a gydnabyddir i adlfewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr Awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu yn y pen draw yn talu unrhyw bensiynau y mae'n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol. Felly mae'r balans debyd ar y Gronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer.

Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd arian wedi ei neilltuo erbyn yr adeg y bydd angen talu'r buddion i"w talu.

2018/19 £'000		**2019/20 £'000**
(313,110)	Balans agoriadal 1 Ebrill	**(332,209)**
(28,224)	Gwrthdroi eitemau yn berthnasol i fuddion ymddeoliad wedi'u debydu i'r Darpariaeth Gwasanaeth yn y CIES	(17,632)
8,627	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn	8,829
498	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	28,894
(19,099)	**Symudiad Ar Y Gronfa Wrth Gefn Ar Gyfer Pensiynau**	**20,091**
(332,209)	**Balans Terfynol**	**(312,118)**

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn digwydd ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond chymerwyd yn y flwyddyn e.e hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn mynnu bod yr ardrawiad ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r cyfrif.

2018/19 £'000		**2019/20 £'000**
(216)	Balans ar 1 Ebrill	(309)
216	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	309
(309)	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	(290)
(309)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(290)**

21 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

2018/19 £'000		2019/20 £'000
21,728	**(Gwarged)/Diffyg Net ar Ddarparu Gwasanaethau**	**8,849**
	Addasiadau i (warged)/diffyg net ar gyfer symudiadau anariannol	
(85)	Cynnydd/(gostyngiad) yn y Stoc	188
(2,116)	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	(1,079)
787	Cynnydd)/(Gostyngiad) yn y Credydwyr	372
(3,149)	Cost Dibrisio	(2,931)
0	Ad-daliad Asedau	41
(19,597)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(8,803)
(599)	Codi am Amhariad	(45)
0	Dadadnabyddiaeth Asedau	(520)
(270)	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	(55)
(32)	Eitemau anariannol eraill sydd wedi eu costio i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	0
(93)	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	19
(25,154)	**Llai Cyfanswm**	**(12,813)**
	Addasiadau am eitemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net ar Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	
(509)	Llog a dalwyd	(514)
12	Llog a gafwyd	20
250	Cyfraniadau a Dderbyniwyd/Derbyniadau Cyfalaf	134
(247)	**Llai Cyfanswm**	**(360)**
(3,673)	**Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredol**	**(4,324)**

22 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2018/19 £'000		2019/20 £'000
1,856	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	775
(107)	Elw o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(23)
(144)	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	(111)
1,605	**Llif arian net o weithgareddau buddsoddi**	**641**

23 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2018/19 £'000		2019/20 £'000
(17,637)	Derbyniadau arian parod o fenthyca tymor byr a thymor hir	(28,536)
20,617	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	30,000
497	Taliadau eraill am weithgareddau ariannu	494
3,477	**Llif arian net o weithgareddau ariannu**	**1,958**

24 LWFANSAU AELODAU

2018/19 £'000		2019/20 £'000
	Lwfansau Blwyddyn Llawn	
10,445	Cadeirydd	10,473
5,445	Dirprwy Gadeirydd	5,473
5,445	Cadeirydd Pwyllgor Archwilio	5,473
1,715	Aelod	1,773
65,448	Cyfanswm Lwfansau a dalwyd i Aelodau	**23,192**
6,585	Cyfanswm y treuliau a dalwyd i Aelodau	**5,133**
72,033	**Cyfanswm a dalwyd i Aelodau**	**71,856**

25 TALIADAU SWYDDOGION

Taliadau i Uwch Swyddogion 2018/19 – Cyflog rhwng £60,000 a £150,000

TEITL SWYDD	Blwyddyn	CYFLOG (gan gynnwys ffioedd a lwfansau) £	TREULIAU A AD-DALWYD £	BUDD MEWN NWYDDAU (Darparu cerbyd) £	CYFANSWM (ac eithrio cyfraniadau pensiwn) £	CYFRANIADAU PENSIWN £	CYFANSWM Y TALIADAU £
Prif Swyddog Tân	2018/19	125,674	126	4,398	130,198	36,650	166,848
	2019/20	128,815	126	5,010	133,951	37,138	171,089
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2018/19	90,795	126	0	90,921	26,479	117,400
	2019/20	84,705	65	0	84,770	14,036	98,806
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (wedi gadael)	2018/19	90,795	248	2,444	93,487	23,153	116,640
	2019/20	93,065	126	2,793	95,984	27,249	123,233
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol dros dro (dechreuodd 03/09/18)	2018/19	49,547	179	2489	52,215	6,519	58,734
	2019/20	86,675	185	1814	88,674	21,534	110,208
Prif Swyddog Cynorthwyol (dechreuodd 01/04/18)	2018/19	61,200	0	11,057	72,257	17,848	90,105
	2019/20	62,424	0	10,010	72,434	18,184	90,618
Prif Swyddog Cynorthwyol (dechreuodd 04/12/17)	2018/19	61,200	126	0	61,326	17,848	79,174
	2019/20	62,424	126	3970	66,520	18,184	84,704
Trysorydd - Swyddog Adran 151 (15 diwrnod y flwyddyn)	2018/19	7,508	210	0	7,718	0	7,718
	2019/20	7,603	101	0	7,704	0	7,704

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw weithwyr sy'n cael cyflog uwch na £150k.
Mae'r Swyddog Monitro yn cael ei ddarparu gan Gyngor Sir y Fflint fel rhan o Gytundeb Lefel Gwasanaeth felly ni ddangosir unrhyw gostau unigolyn yn y tabl uchod. Ceir rhagor o wybodaeth ar gostau'r Swyddog Monitro yn Nodyn 29 - Partion Cysylltiedig.
O ran swyddogion sy'n aelodau o gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, mae cyfraniad y cyflogwr yn cynnwys 14.7% o'u cyflog ynghyd â dosraniad o'r cyfandaliad sy'n daladwy i'r Gronfa Bensiwn ar sail canran o'r holl gyflog pensiynadwy.

Dyma nifer y gweithwyr cyflogedig yr oedd eu tâl yn £60,000 neu fwy, mewn bandiau o £5,000:

BAND TALIAD	NIFER Y GWEITHWYR 2018/2019	NIFER Y GWEITHWYR 2019/2020
£80,000 - £84,999	0	0
£75,000 - £79,999	3	1
£70,000 - £74,999	0	0
£65,000 - £69,999	0	1
£60,000 - £64,999	5	4

(Sylwer nad ydi'r uchod yn cynnwys manylion uwch swyddogion gan eu bod yn cael eu datgelu ar wahân fel yr uchod).

Mae'r tâl yn cynnwys pob swm a dalwyd neu i'w dderbyn gan weithiwr, lwfansau treuliau, i'w godi ar dreth, a gwerth ariannol buddion. Nid yw'r data uchod yn cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr.

Mae'r tabl canlynol yn rhoi'r gymhareb rhwng tâl Prif Swyddog Tân a'r tal canolrifol i staff y Gwasanaeth Tân ac Achub:

2018/19 £		2019/20 £
130,197	Prif Swyddog Tân	133,951
30,533	Canolrif	31,144
4.26	Cymhareb	4.30

Mae'r staff sy'n cael eu cyflogi dan Gontractau'r System RDS wedi eu cynnwys yn y cyfrifiad ar eu pwynt graddfa Cyfwerth â Llawn Amser yn hytrach na'u henillion gwirioneddol. Mae'r data uchod yn cynnwys cyfanswm y cyflog a dalwyd (ac eithrio cyfraniadau pensiwn).

Pecynnau Ymadael
Mae nifer y pecynnau ymadael gyda chyfanswm y gost fesul band a chyfanswm cost diswyddiadau eraill wedi'u nodi yn y tabl isod:

Band Cost Pecynnau Ymadael (gan gynnwys taliadau arbennig)	Nifer yr ymadawiadau y cytunwyd arnynt		Cyfanswom cost pecynnau ymadael ymhob band	
	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20
£0 - £20,000	2	0	10,867	0
Cyfanswm	**2**	**0**	**10,867**	**0**

26 COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

2018/19 £'000		2019/20 £'000
71	Ffioedd yn daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru am y gwasanaethau archwilio allanol a wnaethpwyd gan yr archwilydd penodedig	60

27 GRANTIAU

Derbyniodd yr Awdurdod y grantiau canlynol:

2018/19 £'000		2019/20 £'000
	Refeniw	
416	Airwave	416
148	Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol	134
203	Ymyriadau	192
107	Cynnal a chadw offer NDG	0
0	Gofyn a Gweithredu	1
136	Dimensiynau Newydd/Cymru Gydnerth	134
162	Y Ffenics	171
88	Swyddog Cydnerthedd	0
0	Costau Cyfraniadau'r Cyflogwr i Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	1,086
1,260	**CYFANSWM**	**2,134**
	Cyfalaf	
143	Terfynellau Data Symudol	0
0	NDG: Caffael Cerbydau	111
0	**CYFANSWM**	**111**

28 GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru wrth weinyddu dau gynllun grant ar gyfer pob Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru. Mae'r grantiau a gymeradwywyd yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, a nhw sy'n gyfrifol am ddosbarthu'r grantiau i'r ddau Wasanaeth Tân ac Achub arall.

2018/19 £'000		2019/20 £'000
2,010	Dimensiynau Newydd/Cydnerthedd Cymru Gyfan	2,261
225	Y Ffenics	225
2,235	**Cyfanswm**	**2,486**

29 PARTION CYSYLLTIEDIG

Mae gan yr Awdurdod nifer o gysylltiadau â'r awdurdodau cyfansoddol:

- Mae pob Aelod o'r Awdurdod hefyd yn Aelod o un o'r awdurdodau cyfansoddol;
- Mae Trysorydd yr Awdurdod yn gyn-Gyfarwyddwr Strategol - Democratiaeth, Rheoleiddio a Chefnogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy. Erbyn hyn, mae'r swydd yn cael ei chyflogi'n uniongyrchol gan y Gwasanaeth Tân ac Achub.
- Y Swyddog Monitro yw Prif Weithredwr Cyngor Sir y Fflint.

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sy'n rheoli swyddogaeth y Trysorlys ar ran yr Awdurdod Tân ac Achub ac mae'n broceru benthyciadau'r farchnad a buddsoddiadau ar ran yr Awdurdod.

Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin yn darparu gwasanaeth pensiwn i'r Awdurdod, yn benodol ar gyfer Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Mae gan Heddlu Gogledd Cymru drefniadau ar y cyd gyda'r Awdurdod gan gynnwys Adran Reoli Ystadau, ystafell reoli a gweithio mewn partneriaeth ar nifer o brosiectau.

Yn ystod y flwyddyn bu trafodion gyda phartion cysylltiedig fel y dangosir isod:

2018/19 £'000		2019/20 £'000
14	Cyngor Sir y Fflint - Swyddog Monitro	17
135	CBS Conwy - Gwasanaethau Ariannol	137
10	CBS Conwy - Gwasanaethau Cyfreithiol	10
48	Cyngor Sir Gaerfyrddin - Gwasanaeth Pensiwn	51
19	Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	19
149	Heddlu Gogledd Cymru - Rheoli Cyfleusterau	197
7	Heddlu Gogledd Cymru - Caffael	7

Oherwydd dyddiadur dyblyg mae swm caffael Heddlu Gogledd Cymru ar gyfer 2019/2019 wedi ei ailddatgan o £15k i £7k.

Gofynnwyd i Aelodau ac uwch swyddogion yr Awdurdod ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn.
Mae'r holl aelodau wedi cyflwyno datganiadau o fuddiant a ni nodwyd unrhyw drafodion eraill, ac eithrio lwfansau a threuliau.

Mae'r tabl isod yn dangos manylion yr holl daliadau a wnaed i bartïon cysylltiedig.

2018/19 £		2019/2020 £
48	Cyngor Sir Gaerfyrddin	62
328	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	341
76	Cyngor Sir y Fflint	87
611	Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru	394
19	Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	23

Lluniwyd y nodyn hwn yn unol â'r dehongliad a'r ddealltwriaeth gyfredol o IAS 24 a'r modd y mae'n gymwys i'r sector cyhoeddus.

30 GWARIANT AC ARIANNU CYFALAF

Nodir isod y gwariant cyfalaf a gafwyd yn ystod y flwyddyn, a'r ardrawiad ar y Gofyniad Ariannu Cyfalaf:

2018/19 £'000		2019/20 £'000
33,916	Gofyniad Agoriadol Ariannu Cyfalaf	33,383
	Buddsoddiad Cyfalaf yn y flwyddyn	
1,857	Asedau Sefydlog	775
	Ffynonellau Cyllid	
(144)	Grantiau a chyfraniadau	(176)
(2,246)	Refeniw a darpariaethau eraill	(2,236)
33,383	Gofyniad Terfynol Ariannu Cyfalaf	31,746
533	Newid mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	**1,637**
	Esboniad o'r newid	
533	(Cynnydd)/gostyngiad yn yr angen gwaelodol i fenthyca	1,637

Dyma'r Gwariant Cyfalaf yn ystod y flwyddyn:

Cynllun	Asedau Gweithredol £'000	Asedau ar y gweill £'000	Cyfanswm Gwariant £'000
Adnewyddu gorsafoedd	156	0	156
Fflyd - cerbydau ac offer	362	59	421
Technoleg gwybodaeth	133	65	198
Cyfanswm	**651**	**124**	**775**

YMRWYMIADAU CYFALAF 2020/21 AC YMLAEN

Mae'r Awdurdod wedi ymrwyo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol sy'n deillio o gontractau a oedd yn bodoli ar ddyddiad y fantolen. Mae'r gwariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2020 ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol yn cyfateb i £414k (2018/19: £421k). Mae'r ymrwymiadau'n ymwneud â'r canlynol:

Disgrifiad	£'000
Gwaith Adeiladu	344
Technoleg Gwybodaeth	2
Cerbydau	1
Adnewyddu system Meistroli a Rheoli	67
Cyfanswm	**414**

ARIANNU GWARIANT CYFALAF

Cafodd y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn ei ariannu fel a ganlyn:

2018/19 £'000		2019/20 £'000
1,606	Benthyciadau allanol	598
144	Arian Grant	111
107	Derbyniadau cyfalaf	23
0	Cyfraniad o'r Gronfa Gyfalaf	43
1,857	**Cyfanswm**	**775**

31 LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Yn 2016/17 cafodd yr Awdurdod orsaf dân Wrecsam dan les cyllid. Mae'r ased a gafwyd dan y les yn cael ei chario ar y Fantolen dan Eiddo, Peiriannau ac Offer gyda gwerth net o £5,619k. Rhent rhad yw'r taliad les ar gyfer Gorsaf Dân Wrecsam, felly nid oes cysoniad rhwng cyfanswm y taliadau les gofynnol yn y dyfodol a'r gwerth presennol, rhenti wrth gefn na chyfanswm y taliadau is-les y disgwylir eu cael yn y dyfodol.

Lesoedd Gweithredu

Nid oedd gan yr Awdurdod ymrwymiad i weithredu taliadau les fel yr oedd pethau ar 31 March 2019 na 31 Mawrth 2020. Cyn dyfodiad y Cod Ariannol yn 2003, roedd yr Awdurdod yn ariannu'r rhan fwyaf o'i asedau oes fer drwy brydlesu. Yn dilyn dyfodiad y cod, roedd yr Awdurdod yn rhydd i ddewis y ffordd fwyaf cost effeithiol o ariannu ei asedau. Mae hyn wedi arwain at symud oddi wrth brydlesu fel dull o ariannu a symud i gyfeiriad prynu'n uniongyrchol.

32 BUDDION TERFYNU

Ni chafodd unrhyw gontractau eu terfynu yn ystod 2019/20 (2018/19: £11k).

33 TRAFODION YN YMWNEUD Â BUDDION ÔL-GYFLOGAETH

Pensiynau

(i) Staff Gwasanaethau Llywodraeth Leol a'r Ystafell Reoli

Yn 2019/20, talodd yr Awdurdod gyfraniad pensiwn cyflogwr o £1,489k (2018/19: £1,467k sef 14.7% (2018/19: 14.7%) o gyflog pensiynadwy gweithwyr, ac roedd yn cynnwys cyfandaliad o £747k (2018/19: £721k) i Gronfa Bensiwn Clwyd, sy'n talu buddion diffiniedig i aelodau, yn gysylltiedig â chyflog a gwasanaeth.

Pennir cyfradd y cyfraniad gan Actiwari'r Gronfa, yn seiliedig at werth actiwaraidd tai blynedd, gyda'r adolygiad diwethaf ar 31 Mawrth 2016. Yn dilyn yr adolygiad, mae disgwyl i gyfraniad y cyflogwr aros ar 14.7% ar gyfer 2020/21. Dan y Rheoliadau Pensiynau Cyfredol, mae cyfraddau'r cyfraniadau'n cael eu gosod i gwrdd â 100% o'r atebolrwydd cyffredinol i'r Gronfa.

Pamcangyfrifir y bydd y cyfraniadau pensiwn sydd i'w talu i'r cynllun am flwyddyn ariannol 2020/21, yn £1,489k ar gyfer y cyflogwr.

Gellir cael rhagor o wybodaeth am Gronfa Bensiwn Clwyd yn Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon y Gronfa Bensiynau sydd ar gael ar gais gan Drysorydd y Sir yng Nghyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, yr Wyddgrug, CH7 6NA neu ar y wefan, www.siryfflint.gov.uk

(ii) Diffoddwyr Tân

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun gyda buddion penodol, nad yw'n cael ei ariannu. Yn 2019/20, talodd yr Awdurdod gyfraniad Pensiwn Cyflogwr o £3,166k (2018/19, £1,889k). Roedd y taliadau pensiwn oherwydd afiechyd a dalwyd o'r refeniw yn£420,208 (2018/19 £404,915). Yn 2020/21 amcangyfrifir mai cyfraniad y cyflogwr i'r cynllun fydd £3,166k a'r amcangyfrif am bensiynau a dalwyd o'r refeniw fydd £415k. Mae'r rhan fwyaf o'r taliadau pensiwn i ddiffoddwyr tân sydd wedi ymddeol yn cael eu talu o gyfrif Cronfa Bensiwn ar wahan sy'n cael ei weinyddu gan yr Awdurdod.

Yn ystod 2017/18 cydnabuwyd cost gwasanaeth blaenorol i adlewyrchu'r estyniad i'r datrysiad dros dro yn gysylltiedig â'r indecs lleiafswm pensiwn gwarantedig ("GMP"). Bydd y datrysiad dros dro yn ymorol am aelodau cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus gyda hawl i'r taliadau GMP sydd yn cyrraedd oedran Pensiwn Gwladol ar neu ar ôl 6 Rhagfyr 2018 a chyn 6 Ebrill 2021. Gan nad ydi'r HMT wedi cyhoeddi unrhyw newidiadau i'r datrysiad presennol, nid oes unrhyw gostau gwasanaeth blaenorol wedi eu cydnabod yn 2018/19 yn y cyd-destun hwn.

Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS) 19 - Buddion Ymddeol

Yn unol â gofynion y Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol Rhif 19 - Buddion Ymddeol (IAS19) mae'n rhaid i'r Awdurdod ddatgelu rhywfaint o wybodaeth am asedau, ymrwymiadau, incwm a gwariant yn ymwneud â chynlluniau pensiwn i'w weithwyr. Fel yr esbonir yn Nodyn 33, mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun, sef Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân ar gyfer Diffoddwyr Tân sydd heb ei ariannu, a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cronfa Bensiwn Clwyd) ar gyfer gweithwyr eraill, sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint. Hefyd, mae'r Awdurdod wedi gwneud trefniadau ar gyfer talu blynyddoedd ychwanegol i weithwyr sydd wedi ymddeol y tu allan i ddarpariaethau'r cynlluniau.

Er mwyn cydymffurfio ag IAS19, bydd yr Awdurdod yn penodi actiwariaid yn flynyddol i asesu asedau ac ymrwymiadau'r ddau gynllun.

Effeithiau posibl COVID-19

Yn ystod Mawrth 2020 daeth gwir faint y pandemig COVID-19 i'r amlwg, gan gynhyrfu marchnadoedd ecwiti ledled y byd. Mae risg felly bod rhai o'r prisiadau asedau a ddefnyddiwyd yn natgeliadau IAS 19 (a ddefnyddir i gynhyrchu'r diffyg pensiwn ar y Fantoler a'r Datganiadau Cynhwysfawr Incwm a Gwariant yn gysylltiedig â symudiadau pensiwn yn ystod y flwyddyn) wedi eu cam-ddatgan. Mae hyn oherwydd nad ydi'r prisiadau ar gyfer Mawrth bob amser ar gael pan gaiff y datgeliadau IAS 19 eu cynhyrchu. Yn hytrach, caiff gwerthusiadau ar gyfer cyfnodau blaenorol eu defnyddio, a'u haddasu ar gyfer gwahaniaetha hysbys. Dyma'r drefn arferol, ond oherwydd effaith COVID-19 mae'r risg o wahaniaeth sylweddol rhwng y prisiadau a ddefnyddiwyd ar gyfer y cyfrifiadau IAS a'r prisiadau terfynol ar gyfer Mawrth yn uwch. Hefyd, oherwydd natur dal asedau Cronfa Bensiwn Clwyd mae tua 14% o'r asedau sydd wedi eu priodoli i'r Awdurdod, £3.8m, wedi eu buddsoddi mewn marchnadoedd preifat sydd yn ei gwneud hi'n anoddach eu prisio. Mae'r Awdurdod wedi trafod hyn gyda Chronfa Bensiwn Clwyd ac mae actiwari'r Gronfa wed cynghori yn eu barn hwy bod y prisiadau mor gywir â phosibl o ystyried y cyfyngiadau amser ar gyfer cynhyrchu'r cyfrifiadau IAS 19, a bod y gwahaniaethau i brisiadau Mawrth a gadarnhawyd yn hwyrach ymlaen yn y flwyddyn yn annhebygol o fod yn berthnasol.

Mae'r risg y bydd COVID-19 yn effeithio ar ffactorau economaidd megis prisiadau asedau, marchnadoedd arian, cyfraddau llog a chyfraddau chwyddiant yn dal i fod yn uchel. Gan fod y ffactorau hyn yn cael eu defnyddio fel sail i'r cyfrifiadau IAS actwaraidd mewn perthynas ag asedau a rhwymedigaethau, fe allant effeithio ar gyfrifiadau diffyg pensiwn yn y dyfodol.

Mae'r tabl isod yn rhoi dadansoddiad manwl o'r data yn unol â'r Cod.

IAS 19 Addasiad Pensiwn i gost Net y Gwasanaeth
Datganiad Cyfrif Incwm a Gwariant

2018/19 £'000		2019/20 £'000
7,213	Costau Cyfredol Gwasanaeth	10,056
12,883	Costau Blaenorol Gwasanaeth	(629)
58	Costau Gweinyddu	40
(3,772)	Cyfraniadau'r Cyflogwr	(4,682)
(4,765)	Grant Atodol	(4,147)
0	Addasiad Actiwaraidd/Cwtogiad	96
(90)	Trosglwyddiadau Allan	(380)
110	Trosglwyddiadau Mewn	390
11,637	**Addasiad i gost net y Gwasanaeth**	**744**

Dyma asedau ac ymrwymiadau pensiwn a gydnabyddir yn y fantolen sy’n deillio o rwymedigaeth yr Awdurdod o ran ei gynllun buddion diffiniedig:

31ain Mawrth 2019 £’000		31 Mawrth 2020 £’000
315,810	Gwerth Presennol Amcangyfrifiedig yr ymrwymiad budd diffiniedig yng Nghronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	295,550
45,355	Gwerth Presennol Amcangyfrifiedig yr ymrwymiad budd diffiniedig yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	45,350
361,165	**Cyfanswm Cyfran Amcangyfrifiedig yr ymrwymiadau**	**340,900**
(28,956)	Cyfran Amcangyfrifiedig yr asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	(28,782)
332,209	**Diffyg Pensiynau Net**	**312,118**

Asedau ac Ymrwymiadau mewn perthynas â Buddion Ôl-gyflogaeth
Ail-gysoni gwerth presennol ymrwymiadau'r cynllun (rhwymedigaeth buddion diffiniedig)

Ymrwymiadau	**2018/19 £’000 Clwyd**	**2018/19 £’000 Diffoddwyr Tân**	**2019/20 £’000 Clwyd**	**2019/20 £’000** Diffoddwyr Tân
Balans ar 1 Ebrill	40,275	299,820	45,355	315,810
Cost Cyfredol y Gwasanaeth	1,513	5,700	1,666	8,390
Gwerth Trosglwyddiadau	0	110	0	390
Llog	1,075	7,640	1,128	7,770
Colled/Enillion Actiwaraidd	2,692	(2,450)	(2,434)	(28,340)
Buddion a dalwyd	(1,270)	(8,710)	(824)	(9,310)
Cyfraniad Aelodau	337	1,550	338	1,590
Cost Gwasanaeth Blaenorol	733	12,150	121	(750)
Ymrwymiadau Pensiwn Net ar ddiwedd y flwyddyn	**45,355**	**315,810**	**45,350**	**295,550**

Trafodion yn ymwneud â Buddion Ymddeol a gydnabyddir yn y cyfrifon

	Wedi eu hariannu		Heb eu hariannu	
	2018/19 £'000	**2019/20 £'000**	**2018/19 £'000**	**2019/20 £'000**
<u>Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant</u>				
Cost Net y Gwasanaeth				
Cost Cyfredol y Gwasanaeth	1,513	1,666	5,700	8,390
Cost Blaenorol y Gwasanaeth	733	121	12,150	(750)
Costau Gweinyddu	58	40	0	0
Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi				
Gwariant Llog Net	320	385	7,640	7,770
Trosglwyddiadau allan o'r cynllun			(90)	(380)
Trosglwyddiadau mewn i'r cynllun	0	0	110	390
Yr holl fudd diffiniedig a godir ar ddarparu Gwasanaeth	**2,624**	**2,212**	**25,510**	**15,420**
Costau Pensiwn Eraill a godir ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant				
Ailfesur y budd/rhwymedigaeth net diffiniedig yn cynnwys				
*Adenillion ar Asedau (ac eithrio llog) (A)	(740)	1,880	0	0
*(Enillion)/Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Demograffig (B)	0	(2,170)	0	(9,820)
*(Enillion)/Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Ariannol (C)	2,692	(564)	8,450	(11,350)
*Arall (D)	0	300	(10,900)	(7,170)
Yr holl gostau pensiwn a godir ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	**1,952**	**(554)**	**(2,450)**	**(28,340)**
Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd wrth gefn				
Gwrthdroi costau net a wnaed i'r gwarged neu diffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau Buddion Wedi Cyflogaeth yn unol â'r Cod	(2,624)	(2,308)	(25,510)	(17,450)
Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn				
Cyfanswm Cyfraniadau Cyflogwr	1,467	1,489	2,305	3,193
Grant ychwanegol Pensiwn y Diffoddwyr Tân	0	0	4,765	4,147

* A + B + C + D = Ailfesur yr Ymrwymiad Budd Diffiniedig Net/(Ased) fel y dyfynnir yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant: 2019/20: (£28,894k); 2018/19: (£489k)

Mae'r enillion disgwyliedig ar asedau'r cynllun yn cael eu pennu drwy ystyried yr enillion disgwyliedig ar yr asedau sy'n sail i'r polisi buddsoddi cyfredol. Mae'r arenillion disgwyliedig ar fuddsoddiadau llog sefydlog yn seiliedig ar arenillion adbryniant gros, fel y maent ar ddyddiad y Fantolen. Mae cysoniad o werth teg Asedau'r cynllun yn ymwneud â Chronfa Bensiwn Clwyd yn unig:

2018/19 £'000		**2019/20 £'000**
(26,985)	Balans 1 Ebrill	(28,860)
(755)	Llog ar Asedau Cynllun	(743)
(740)	Ailfesuriadau (Asedau)	1,784
58	Costau Gweinyddu	40
(1,467)	Cyfraniadau Cyflogwr	(1,489)
(337)	Cyfraniadau Aelodau	(338)
1,270	Buddion a dalwyd	824
(28,956)	**Asedau Pensiwn Net ar ddiwedd y flwyddyn**	**(28,782)**

*Mae ffigurau ailbrisio (Asedau) (£740k yn flaenorol) wedi eu ailnodi yn unol ag adroddiad Mercer.

Mae'r Cynllun Llywodraeth Leol yn gynllun sy'n cael ei ariannu, felly mae wedi adeiladu asedau dros y blynyddoedd i gynhyrchu incwm i gwrdd ag ymrwymiadau yn y dyfodol. Mae'r asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd yn cynnwys:

Categori Asedau	**Prisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol**	**31 Mawrth 2019 £'000**	**31 Mawrth 2019 %**	**31 Mawrth 2020 £'000**	**31 Mawrth 2020 %**
Gwarantu Ecwiti					
Dyfynnwyd yn fyd-eang	Y	2,316	8%	2,223	8%
Marchnadoedd sy'n dod i'r	Y	1,795	6%	1,597	6%
Bondiau					
Eraill Tramor	Y	3,214	11%	2,892	10%
LDI	Y	6,602	23%	5,039	18%
Eiddo					
DU	Y	1,593	6%	1,914	7%
Tramor	Y	319	1%	125	0%
Eraill					
Cronfeydd Gwrychoedd/Ecwiti	Y	13,059	45%	14,607	51%
Arian a Chyfwerth Arian					
I gyd	Y	58	0%	385	1%
Cyfanswm		**28,956**	**100%**	**28,782**	**100%**

Mae pandemig y coronafeirws (COVID-19) wedi cael effaith ar y marchnadoedd ariannol ac eiddo byd eang. O ganlyniad i amodau newidiol y farchnad, mae'r adroddiadau prisio diwedd blwyddyn gan Gronfa Bensiwn Clwyd yn cynnwys datganiad sydd yn nodi ansicrwydd gyda'r gwerthusiadau materol yn gysylltiedig â'r gronfa eiddo yn y DU a reolir ar ran Cronfa Bensiwn Clwyd.

Ar 31 Mawrth 2020 £2m oedd cyfanswm gwerth y gronfa, a gellir priodoli £2m i ATAGC.

Gellir cael manylion am y newidiadau yn y rheolau yn Rheolau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Dadansoddiad Sensitifrwydd

Petai'r rhagdybiaethau'n newid, byddai'r effaith ar y data canlynol yn y tabl canlynol:

	CPLIL % Newid	Effaith CPLIL £ Miliwn	Diffoddwyr Tân % Newid	Effaith Diffoddwyr Tân £ Miliwn
Cyfradd Disgowntio	0.1	15.7	0.5	(26.0)
Cyfradd Cynnydd mewn Cyflogau	0.1	16.7	0.5	3.0
Cyfradd Cynnydd mewn Pensiwn	0.1	17.4	0.5	21.0
Disgwyliad Oes + 1 flwyddyn	1.0	17.7	1.0	9.0

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymiadau

Mae gwerth yr ymrwymiadau wedi eu seilio'n actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull unedau rhagamcanol sy'n asesu ymrwymiadau'r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i'w gwerth presennol. Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwaraidd y Llywodraeth ac mae gwerth ymrwymiadau Cronfa Bensiwn Clwyd wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau:

	Cynllun y Diffoddwyr Tân		Cronfa Bensiwn Clwyd	
	2019 %	2020 %	2019 %	2020 %
Cyfradd Chwyddiant	2.35	2.00	2.2	2.1
Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	4.35	4.00	3.45	3.35
Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.35	2.00	2.3	2.2
Cyfradd Gostwn Ymrwymiadau'r Cynllun	2.45	2.25	2.5	2.4
Disgwyliad Oes	**Amcangyfrif 31 Mawrth 2020**			
Disgwyliad oes yn 65 oed	**Dynion**	**Merched**	**Dynion**	**Merched**
Pensiynwyr Cyfredol	21.3	21.3	22.5	24.9
Pensiynwyr yn y Dyfodol	23.0	23.0	24.1	26.9

Mae Cynllun y Diffoddwyr Tân yn gynllun sydd heb ei ariannu, felly nid yw'n dal asedau i greu incwm i gwrdd ag ymrwymiadau'r cynllun. Mae'r cyllid ar gyfer taliadau'r cynllun yn dod gan gyfraniadau'r cyflogwyr a'r gweithwyr yn y flwyddyn, a grant blynyddol gan Lywodraeth Cymru.

34 NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Risg Credyd

Dyma'r posiblrwydd y gallai partion eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdo Mae'r risg credyd uchaf yn ymwneud â buddsoddiadau, a rheolir y rhain trwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys. Yn y farchnad gyfredol, nid yw'r Awdurdod ond yn buddsoddi ar gyfer y tymor byr, hyd at uchafswm o 3 mis, a hynny gyda sefydliadau sydd ar restr partïon i gontract yr Awdurdod. Bydd yr Awdurdod yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf bob dydd am unrhyw newidiadau i statws credyd y sefydliadau ar restr y partïon i gontract, ac os bydd unrhyw sefydliadau'n cael eu hisraddio ac yn methu â chwrdd â'r meini prawf sydd yn Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, byddant yn cael eu tynnu oddi ar y rhestr. Os bydd sefydliad yn methu ag ad-dalu buddsoddiad, yna gallai'r golled ariannol i'r Awdurdod fod yn uwch na £0.865miliwn. Fodd bynnag, oherwy bod y portffolio'n cael ei reoli'n ofalus, nid oes yr un sefydliad wedi methu ag ad-dalu arian sy'n ddyledus.

Risg Hylifedd

Dyma'r posiblrwydd na fydd gan yr Awdurdod ddigon o arian ar gael i ateb ei ymrwymiadau i wneud taliadau.
Mae'r Awdurdod yn gallu cael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, ac nid oes unrhyw risg sylweddol na fyddai'n gallu codi'r arian i gwrdd â'i ymrwymiadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym o ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Risg y Farchnad

Dyma'r posiblrwydd y gallai colled ariannol ddigwydd i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc. Gwnaed asesiad o effaith ariannol 1% o gynnydd mewn cyfraddau llog; byddai'r llog ar fenthyciad cyfradd amrywiol wedi cynyddu £80k; a byddai'r llog oddi ar fuddsoddiadau wedi cynyddu £9k.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau i reoli'r risgiau uchod. Ar Ddechrau'r flwyddyn ariannol, cafodd yr Aelodau adroddiad sy'n amlinellu'r Strategaeth Rheoli'r Trysorlys i'w dilyn yn y flwyddyn, ac sy'n gosod y Dangosyddion Darbodus am y flwyddyn. Hanner ffordd drwy'r flwyddyn, ceir adroddiad yn nodi cynnydd o'i gymharu â'r strategaeth, ac os oes angen, nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Mae'r ffordd y mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o'r offerynnau ariannol yn cael ei nodi yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Aelodau, a gellir eu cael ar wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sef www.gwastan-gogcymru.org.uk

35 ASEDAU AMODOL

Ar hyn o bryd mae'r awdurdod yn delio â hawliadau cyfreithiol ond mae llai na 50% yn debyg o setliad.

Mae’r Awdurdod wedi cadw £0.2m wrth gefn rhag ofn y cyfyd ceisiadau nad ydynt yn cael eu cydnabod ar hyn o bryd.

36 SAFONAU CYFRIFYDDU A GYHOEDDWYD OND NA FABWYSIADWYD ETO

Ar ddyddiad y fantolen, mae’r safonau newydd canlynol a’r newidiadau i’r safonau cyfredol a gyhoeddwyd ond na fabwysiadwyd eto gan God Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig:

* Newidiadau i IAS 28 Buddsoddi mewn Partneriaid a Mentrau ar y Cyd. Buddion tymor hir mewn Partneriaid a Mentrau ar y Cyd.

* Gwelliannau Blynyddol i Safonau IFRS, Cylch 2015 – 2017

* Newidiadau i IAS 19 Buddion Gweithwyr: Newid Arfaethedig, Cwogiad neu Setliad.

Oherwydd yr achosion o Covid-19 mae IFRS 16 wedi cael ei ohirio tan 2020/21.

Mae’r newidiadau amrywiol sy’n dod dan y Gwelliannau Blynyddol i gylchoedd y Safona IFRS yn ddiweddariadau cymharol fach i’r safonau perthnasol er mwyn egluro’r drinaiet gywir. Ni fydd yr un ohonynt yn cael effaith o bwys ar y Datganiad o Gyfrifon.

CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

Mae hyn yn dangos sefyllfa ariannol Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes arian yn ddyledus i'r Awdurdod gan Lywodraeth Cymru neu iddi, a hynny er mwyn cael balans yn y cyfrif, ynghyd â manylion am ei asedau net.

2018/19 £'000		2019/20 £'000
	INCWM	
	Cyfraniadau a dderbynnir:	
(1,889)	Cyfraniadau arferol y cyflogwr	(3,166)
(31)	Tâl Afiechyd y Cyflogwr	(24)
(1,466)	Cyfraniadau arferol yr aelodau	(1,491)
(83)	Cyfraniadau'r aelodau wedi'u hôl-ddyddio	(89)
(120)	Trosglwyddiadau i mewn	(388)
(3,589)	**CYFANSWM**	**(5,158)**
	GWARIANT	
	Buddion yn daladwy:	
6,954	Taliadau Pensiwn	7,296
1,262	Gohirio buddion pensiynau a chyfandaliadau	1,636
43	Taliadau gohirio wedi'u hôl-ddyddio	(6)
	Taliadau i Ymadawyr ac ar eu rhan:	
95	Trosglwyddiadau allan	379
8,354	**CYFANSWM**	**9,305**
	SWM NET (TALADWY)/A DDERBYNNIR CYN Y GRANT ATODOL	
(4,765)	Grant Atodol a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	(4,147)
0	**SWM NET (TALADWY)/A DDERBYNNIR AR GYFER Y FLWYDDYN**	**0**

2018/19 £'000		2019/20 £'000
	Asedau ac Ymrwymiadau Cyfredol Net:	
(628)	Taliadau ymlaen llaw i bensiynwyr	(651)
(1,294)	Grant Atodol yn daladwy (gan)/i Lywodraeth Cymru	(1,018)
1,922	Swm sy'n ddyledus (gan)/i'r Gronfa Gyffredinol	1,669
0	**Asedau Net ar ddiwedd y flwyddyn**	**0**

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, ac mae'n ymorol am Gronfeydd Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, 2007 a 2015, a'r Awdurdod sy'n ei gweinyddu.

Telir cyfraniadau'r cyflogwr a gweithwyr i'r Gronfa, a gwneir taliadau i bensiynwyr ohoni. Mae lefelau cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn agored i ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbyniadwy yn cael ei ateb gan Grant Atodol gan Lywodraeth Cymru.

Trosglwyddiadau i'r cynllun yw trosglwyddo buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, a throsglwyddiadau allan yw trosglwyddo buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa, a dyma'r costau sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin, yn gweithredu ar ran Cronfa Bensiwn Dyfed, yn darparu gwasanaeth i'r Awdurdod drwy reoli'r taliadau a wneir i Ddiffoddwyr Tân sy'n bensiynwyr, a hynny ar ran yr Awdurdod. Maent hefyd yn gyfrifol am reoli cofnodion y pensiynwyr presennol ac aelodau gweithredol o'r cynllun.

Yn 2019/20 £3,896k oedd amcangyfrif y Grant Atodol a oedd yn ddyledus, a £4,147k oedd y swm gwirioneddol. Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd £1,669k yn ddyledus i'r Awdurdod gan Lywodraeth Cymru.

Cyfraddau Cyfraniadau

Dan Reoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân, 14.3% o'r cyflog pensiynadwy oedd cyfraddau cyfraniad cyflogwyr ar gyfer cynllun 2015, gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy a nodir isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	**% Cyfradd Cyfraniad 2019/20**
Hyd at £27,818	11.0
£27,819 i £51,515	12.9
£51,516 i £142,500	13.5
Mwy na £142,501	14.5

Dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, cyfraddau'r cyfraniadau cyflogwr ar gyfer cynllun 2007 oedd 26.6% (16.8% - 2018/19) o gyflog pensiynadwy gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	% Cyfradd Cyfraniad 2019/20
Hyd at a chan gynnwys£15,609	8.5
Mwy na £15,609 a hyd at a chan gynnwys £21,852	9.4
Mwy na £21,852 a hyd at a chan gynnwys £31,218	10.4
Mwy na £31,218 a hyd at a chan gynnwys £41,624	10.9
Mwy na £41,624 a hyd at a chan gynnwys £52,030	11.2
Mwy na £52,030 a hyd at a chan gynnwys £62,436	11.3
Mwy na £62,436 a hyd at a chan gynnwys £104,060	11.7
Mwy na £104,060 a hyd at a chan gynnwys £124,872	12.1
Mwy na £124,872	12.5

Ar gyfer cynllun 1992, roedd cyfradd cyfraniad y cyflogwr yn 29.3% (25.5% - 2018/19) o'r cyflog pensiynadwy gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	% Cyfradd Cyfraniad 2019/20
Hyd at a chan gynnwys£15,609	11.0
Mwy na £15,609 a hyd at a chan gynnwys £21,852	12.2
Mwy na £21,852 a hyd at a chan gynnwys £31,218	14.2
Mwy na £31,218 a hyd at a chan gynnwys £41,624	14.7
Mwy na £41,624 a hyd at a chan gynnwys £52,030	15.2
Mwy na £52,030 a hyd at a chan gynnwys £62,436	15.5
Mwy na £62,436 a hyd at a chan gynnwys £104,060	16.0
Mwy na £104,060 a hyd at a chan gynnwys £124,872	16.5
Mwy na £124,872	17.0

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o’r ymrwymiadau am bensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymiadau pensiwn tymor hir i’w cael yn Nodyn 33 o’r datganiadau ariannol craidd.

Atodiad 1

POLISÏAU CYFRIFYDDU

1. SAIL PARATOI'R CYFRIFON

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod am flwyddyn ariannol 2019/20, a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2020. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad blynyddol o Gyfrifon dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, ac mae'r Rheoliadau hynny yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu paratoi gydag arferion cyfrifyddu priodol. Yn bennaf, mae'r arferion hyn yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019/20 (y Cod), a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a'r cyfarwyddyd statudol a gyhoeddwyd dan Adran 12 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003.

Yr arfer cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, a hwnnw wedi ei addasu trwy ailwerthuso rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

2. INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, rhoddir cyfrif am yr incwm a'r gwariant, yn net o TAW (oni bai bod TAW yn anadferadwy), yn y flwyddyn pryd maent yn digwydd, nid pan wneir neu pan dderbynnir y taliadau arian parod.

- Rhoddir cyfrif am y ffioedd, costau a rhenti sy'n ddyledus gan gwsmeriaid fel incwm ar y dyddiad pryd mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu'r gwasanaethau perthnasol.
- Cofnodir y cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu defnyddio – pan fo bwlch rhwng y dyddiad yn cael eu derbyn a phryd y cânt eu defnyddio, nodir hwy fel stoc ar y Fantolen.
- Rhoddir cyfrif am y llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ar sail y gyfradd llog sydd mewn grym ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llif arian sy'n cael ei osod neu ei benderfynu gan y contract.
- Pan fo incwm a gwariant wedi cael eu cydnabod, ond nad oes arian wedi ei dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr y swm perthnasol ar y Fantolen. Gosodir terfyn de-minimus o £100 ar gyfer y trafodiadau hyn. Pan fo amheuaeth a fydd dyledion yn cael eu setlo, ysgrifennir balans y dyledwyr a nodir cost ar y refeniw am yr incwm na fydd modd ei chasglu efallai.

3. ARIAN A CHYFWERTH AG ARIAN

Arian yw arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n daladwy heb gost ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Cyfwerth ag arian yw buddsoddiadau sy'n aeddfedu ymhen tri mis neu lai o'r dyddiad caffael, ac maent i'w troi'n symiau hysbys o arian gyda risg ansylweddol o newid gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir yr arian a'r cyfwerth ag arian yn net o orddrafftiau banc sy'n daladwy ar gais ac sy'n rhan annatod o reolaeth ariannol yr Awdurdod.

4. BUDDION GWEITHWYR

Buddion yn daladwy yn ystod cyflogaeth

Bydd cyflogau a thaliadau'n gysylltiedig â chyflogaeth yn cael eu cydnabod yn y cyfnod pryd y derbynnir y gwasanaeth gan y gweithwyr. Mae cost hawliad seibiant blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd gan y gweithwyr ar ddiwedd y cyfnod yn cael ei chydnabod yn y datganiadau ariannol i'r graddau y mae gan y gweithwyr hawl i gario seibiant drosodd i'r cyfnod canlynol.

Buddion terfynu

Buddion terfynu yw symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad a wneir gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol, a chânt eu talu ar sail croniadau i'r Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant ar yr adeg cynharaf o blith yr adegau pryd na all yr awdurdod mwyach dynnu'r cynnig am y buddion hynny neu pryd mae'r awdurdod yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

5. BUDDION ÔL-GYFLOGAETH

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun pensiwn gwahanol, sy'n diwallu anghenion grwpiau gwahanol o weithwyr. Dyma'r cynlluniau:

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

Mae cynllun pensiwn y diffoddwyr tân yn gynllun gyda buddion, nad yw'n cael ei ariannu, ac ystyr hynny yw nad oes unrhyw asedau buddsoddi wedi eu casglu i gwrdd â'r ymrwymiadau o ran pensiynau a rhaid creu arian i gwrdd â'r taliadau pensiwn eu hunain pan maent yn ddyledus. Mae cyfraniadau'r gweithiwr a'r cyflogwr yn seiliedig ar gyfran o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac mae hyn yn destun ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actwari'r Llywodraeth.

Caiff y gronfa bensiwn ei thrin fel datganiad incwm a gwariant ar wahân yn y Datganiad o Gyfrifon, ac mae'n cael ei neilltuo er mwyn sicrhau eglurder, gweler Nodyn 21, 34 a 'Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân' ar dudalen 45 i gael rhagor o fanylion. Trwy'r gronfa bensiwn y mae'r Awdurdod yn cyflawni ei gyfrifoldeb o ran talu pensiynau swyddogion sydd wedi ymddeol, y rhai sy'n eu goroesi ac eraill sy'n gymwys am fuddion dan y cynllun.

Caiff ymrwymiad tymor hir amcangyfrifiedig yr Awdurdod Tân ac Achub i dalu'r costau eu hun eu datgelu gan nodyn i'r cyfrifon fel sy'n ofynnol gan IAS 19.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae staff yr Ochr Gefnogol a'r Ystafell Reoli yn rhan o Gronfa Bensiwn Clwyd (y "gronfa"). Cynllun a ariennir, gyda'r pensiwn yn cael ei dalu o'r cronfeydd buddsoddi gwaelodol a weinyddir gan Gyngor sir y Fflint.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi ei gyfrifo fel cynllun buddion diffiniedig.

Caiff graddfeydd cyfraniadau gweithwyr eu pennu yn ôl tybiaethau actwaraidd. Telir costau pellach, sydd yn codi mewn perthynas â phensiynau penodol a delir i weithwyr sydd wedi ymddeol, gydag arian sydd heb ei gyllido.

Buddion Dewisol:

Mae gan yr awdurdod bwerau cyfyngedig i dalu buddion pensiwn dewisol pen fydd pobl yn ymddeol yn gynnar. Caiff unrhyw rwymedigaethau sydd yn debygol o godi o ganlyniad i daliad i unrhyw aelod o staff eu cronni yn y flwyddyn y penderfynir talu'r dyfarniad a chaiff ei gyfrifo gan ddefnyddio'r un polisïau sydd yn cael eu gweithredu gan y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

6. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pryd y mae'r datganiadau ariannol wedi eu hawdurdodi i gael eu cyhoeddi. Gellir nodir dau fath o ddigwyddiad.

- y rheini sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd (digwyddiadau sy'n addasu ar ôl y cyfnod adrodd), a
- y rheini sy'n dangos amodau a ddigwyddodd ar ôl y cyfnod adrodd (digwyddiadau nad ydynt yn addasu ar ôl y cyfnod adrodd).

7. EITEMAU EITHRIADOL

Pan fo eitemau incwm a gwariant yn bwysig, datgelir eu natur a'u swm ar wahân, naill yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant neu yn y nodiadau i'r cyfrifon, gan ddibynnu ar ba mor arwyddocaol yw'r eitemau er mwyn deall perfformiad ariannol yr Awdurdod.

8. ADDASIADAU I'R CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISÏAU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau i'r cyfnod blaenorol ddigwydd o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifyddu neu i gywiro gwall pwysig. Rhoddir cyfrif yn rhagolygol am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd i ddod pryd y bydd y newid yn effeithio arnynt ac nad ydynt yn arwain at addasiad i gyfnod blaenorol.

Ni chaiff newidiadau i bolisïau eu gwneud ond pan fo hynny’n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol neu bod y newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynglŷn ag effeithiau trafodion, digwyddiadau ac amodau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud am yn ôl (oni bai y nodir fel arall) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel petai’r polisi newydd wedi cael ei ddilyn erioed. Mae gwallau sylweddol a ganfyddir yn ffigyrau’r cyfnod blaenorol yn cael eu cywiro am yn ôl drwy newid y balansau agoriadol a’r symiau cymharol am y cyfnod blaenorol.

9. OFFERYNNAU ARIANNOL

Y diffiniad o Offeryn Ariannol yw ‘unrhyw gontract sy’n achosi ased ariannol un endid ac ymrwymiad ariannol neu offeryn ecwiti un arall’. Bydd ymrwymiadau ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg, ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddiedig. Bydd y llog blynyddol a delir ac a dderbynnir yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar swm cludo’r benthyciad neu’r buddsoddiad wedi ei luosogi gan gyfradd effeithiol y llog ar gyfer yr offeryn. O ran pob benthyciad a buddsoddiad sydd gan yr Awdurdod, y symiau sydd yn y Fantolen yw’r prifswm sy’n aros, ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

Mae’r awdurdod yn cydnabod y colledion credyd disgwyliedig ar ei holl asedau ariannol sy’n cael eu dal ar gost amorteiddio.

10. BUDDSODDIADAU

Dangosir y buddsoddiadau yn y Fantolen ar eu cost i’r Awdurdod, a chânt eu heitemeiddio mewn Nodyn ar wahân.

11. TRAFODION ARIAN TRAMOR

Mae’r rhan fwyaf o drafodion yr Awdurdod mewn punnoedd sterling. Pan fo’r Awdurdod wedi cael trafodion mewn arian tramor, caiff yr arian ei drosi i bunnoedd sterling ar y gyfradd gyfnewid pryd y gwnaed y trafodion. Pan fo’r cyfarpar wedi cael ei brynu o dramor, bu’n rhaid talu am y nwyddau yn arian y wlad lle digwyddodd y trafodyn.

12. RHOI CYFRIF AM GRANTIAU’R LLYWODRAETH

Ni ellir rhoi grantiau’r Llywodraeth yn erbyn asedau sefydlog, ond bydd grantiau’r llywodraeth (a chyfraniadau eraill) yn cael eu cydnabod ar unwaith yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant pan fo’r amodau gofynnol wedi cael eu bodloni. Yna, trosglwyddir yr incwm i’r Cyfrif Addasu Cyfalaf neu’r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Defnyddio, yn ddibynnol ar p’un ai bydd wedi ei ddefnyddio ai peidio. Yn ei hanfod, defnyddir Grantiau’r Llywodraeth a ddyfernir ar gyfer cynlluniau cyfalaf fel ffynhonnell arian ar gyfer y rhaglen gyfalaf.

Pa un ai a ydynt yn cael eu talu fel ernes, mewn rhandaliadau neu fel ôl-ddyledion, mae grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau a trydydd parti a rhoddion yn cael eu cydnabod yn ddyledus i’r Awdurdod pan mae sicrwydd rhesymol:

- y bydd yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sydd wedi'u hatodi i'r taliad, ac
- y derbynnir y grant a'r cyfraniadau.

Nid yw'r symiau sy'n cael eu cydnabod yn ddyledus i'r Cyngor yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd nes y bydd amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni.

Mae arian a roddwyd fel blaendal fel grantiau a chyfraniadau lle nad yw'r amodau wedi'u bodloni yn cael eu cario yn y Fantolen fel credydwyr. Pan fo'r amodau wedi'u bodloni, mae'r grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell gwasanaeth berthnasol (grantiau refeniw a chyfraniadau y gellir eu priodoli), neu Drethiant ac Incwm Grant nad ydyw'n Benodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle credydir grantiau cyfalaf i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Lle nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei bostio i Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso. Lle bydd wedi'i gymhwyso, caiff ei bostio i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Trosglwyddir symiau yng Nghronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith y byddant wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

13. LESOEDD

Lesoedd cyllid

Pan mai'r Awdurdod sy'n cynnal pob risg a gwobr bod yn berchen ar ased ar les, caiff yr ased ei chofnodi fel Eiddo, Peiriannau ac Offer a chofnodir ymrwymiad cyfatebol. Y gwerth a gydnabyddir ar gyfer y ddau yw'r isaf o werth teg yr ased neu werth presennol isafswm y taliadau les, wedi ei ddisgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog sy'n ymhlyg yn y les. Y gyfradd llog sy'n ymhlyg yw'r hyn sy'n cynhyrchu cyfradd llog rheolaidd a chyson ar yr ymrwymiad sy'n weddill. Caiff yr ased a'r ymrwymiad eu cydnabod ar gychwyn y les, a chânt eu dad-gydnabod pan gaiff yr ymrwymiad ei ryddhau, ei ganslo neu pan ddaw i ben. Caiff y rhent blynyddol ei rannu rhwng ad-dalu'r ymrwymiad a'r gost cyllido. Caiff y gost cyllido flynyddol ei chyfrifo trwy roi'r gyfradd llog sy'n ymhlyg at yr ymrwymiad sy'n weddill, a chaiff ei chodi ar y Costau Ariannu yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm.

Lesoedd Gweithredu

Pan fo asedau ar gael i'w defnyddio dan drefniadau les, caiff y rhenti sy'n daladwy eu codi ar gyfrif y gwasanaeth priodol ar sail llinell syth, ni waeth beth fo'r trefniadau talu. Gan nad yw'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau hyn, nid yw'r costau'n ymddangos yn y Fantolen. Felly hefyd, caiff yr ymrwymiad i dalu costau rhentu yn y dyfodol eu heithrio, ond atodir nodyn ar wahân i'r Fantolen.

14. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Caiff asedau corfforol sy'n cael eu cadw i'w defnyddio i gynhyrchu neu ddarparu nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu neu fel arall, neu i ddibenion gweinyddol ac y mae'n debygol y cânt eu defnyddio am fwy nag un flwyddyn ariannol eu trin fel Eiddo, Peirannau ac Offer.

Cydnabod

Mae gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Peirannau ac Offer yn cael ei gyfalafu ar sail croniadau, cyn belled ei bod hi'n debygol y bydd buddion economaidd yn y dyfodol neu wasanaeth y gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Awdurdod ac y gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Caiff gwariant sydd yn gysylltiedig â chynnal ased heb gyfrannu at y posibilrwydd o ddarparu buddion economaidd neu wasanaeth (h.y. trwsio a chynnal a chadw) ei godi fel traul pan fydd yn digwydd.

Mae lefel de-minimus o £5,000 wedi cael ei osod ar gyfer Eiddo, Peiriannau ac Offer, ac ni fydd gwariant o dan £5,000 yn ddarostyngedig i ofynion cyfrifo cyfalaf. Os caiff ased ai ail-brisio dan £5,000, caiff unrhyw wariant neu dibrisiad fel arfer ei ddiddymu a bydd yr ased yn cael ei dynnu o'r Gofrestr Asedau Sefydlog.

Mesur

Caiff asedau eu mesur i ddechrau arni yn ôl costau yn cynnwys;

- pris prynu'r ased
- unrhyw gostau y gellir eu priodoli i ddod â'r ased i'r lleoliad neu i'r cyflwr priodol er mwyn ei alluogi i weithredu fel ac y mae i fod gan reolwyr
- y costau tybiedig cychwynnol sydd ynghlwm â datgymalu a thynnu'r eitem o'r lleoliad ac adfer y safle lle'r oedd wedi cael ei leoli

Caiff asedau eu cario ar y Fantolen gan ddefnyddio'r mesuriadau canlynol:

- Tir ac Eiddo – gwerth teg
- Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- Asedau eraill – gwerth presennol, sy'n cael ei bennu fel y swm y byddai'n rhaid ei dalu am yr ased yn ôl ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol)

Dibrisio

Caiff eiddo, peiriannau ac offer, eu dibrisio dros gyfnod eu hoes defnyddiol.

Oes Economaidd Defnyddiol Asedau

Tir	Oes ddiddiwedd (dim dibrisiad)
Adeiladau	20 - 75 mlynedd
Adeiladau (ar brydles)	Cyfnod y brydles
Seilwaith	10 - 20 mlynedd
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	3 - 20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5 - 15 mlynedd

Darperir dibrisiad ar gyfer cerbydau ar sail llinell syth, gyda chaffaeliadau'n cael eu dibrisio yn y flwyddyn ar ôl eu prynu. Codir dibrisiad blwyddyn lawn yn y flwyddyn y cafwyd gwared ar yr ased.

Caiff adeiladau eu dibrisio gan ddefnyddio'r Dull Beacon. Defnyddir y Dull Beacon pan fo amcangyfrif yn cael ei wneud o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran. Yna, defnyddir y dull cyfartaledd wedi'i bwysoli i bennu canran dibrisiad llinell syth. Defnyddir y canrannau canlynol:

Adeiladau – gorsafoedd tân	2.45%
Adeiladau – swyddfeydd	2.21%

Caiff dibrisiad ei godi ar y Gwasanaeth Tân o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Caiff y swm hwn ei gredydu ar Falans y Gronfa Gyffredinol, felly mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol.

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud cyfraniad blynyddol o'r refeniw at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol. Felly, mae'r cyfraniad o Fantolenni'r Gronfa Gyffredinol (MRP) yn cymryd lle'r dibrisiad, ailbrisiad a cholledion amhariad ac amorteiddiad drwy drosglwyddiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Symudiad mewn Cronfeydd am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Amhariad

Mae'r asedau'n cael eu cario heb fod dim uwch na'u swm adferadwy, a mesurir yr amhariad trwy gymharu'r gwerth sy'n cael ei gario gyda'r uchaf o'r gwerth teg, llai y costau i werthu (cyfwerth â'r pris gwerthu net) a'r gwerth o'u defnyddio. Bydd yr amhariad yn cael eu fesur bob blwyddyn, ac mae'r dangosyddion i wrth-droi'r amhariad yr un fath ar gyfer asedau diriaethol ac asedau anniriaethol. Bydd yr holl golledion amhariad ar asedau wedi eu hailbrisio yn cael eu cydnabod yn y Gronfa Ailbrisio hyd at y swm yn y Gronfa Ailbrisio ar gyfer pob ased unigol.

Cael gwared ar ased

Pan fydd ased yn cael ei werthu neu ei ddigomisiynu, caiff gwerth yr ased ar y Fantolen (pa un ai a ydyw'n eiddo neu offer neu asedau a gedwir i'w gwerthu) ei ddiddymu ai nodi ar y llinell Gwariant Gweithredu Arall yn yr adran datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel elw neu golled ar gael gwared ar yr ased.

Ailbrisio

Pan fo ased yn cael ei ailbrisio, gwneir nodyn rhwng y Gronfa Ailbrisio a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf, sy'n cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng y dibrisiad yn seiliedig ar gost hanesyddol a swm yr ailbrisiad.

Bydd colled ailbrisio o ganlyniad i dreulio budd economaidd, os bydd gwared ailbrisio ar yr ased hwnnw, yn cael ei godi i ddechrau yn erbyn y gwarged i faint y gwarged hwnnw, gyda balans y golled yn cael ei godi ar y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.

15. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Mae asedau anniriaethol a grëir yn fewnol yn cael eu cyfalafu lle bo'r meini prawf ar gyfer cydnabod yn cael eu hateb. Dyma'r meini prawf:

- rhaid iddi fod yn bosib gwahanu'r ased oddi wrth yr endid, rhaid i'r endid reoli'r ased,
- rhaid bod budd economaidd yn y dyfodol i'r ased,
- rhaid iddi fod yn debygol y bydd y manteision economaidd yn llifo i'r endid, a
- gellir mesur cost yr ased yn ddibynadwy.

I ddechrau, bydd yr ased anniriaethol yn cael ei fesur ar gost, bydd pob ailbrisiad yn cael eu codi i ddechrau ar y gronfa ailbrisio, ac nid oes uchafswm ar oes ddefnyddiol yr ased.

16. DERBYNIADAU CYFALAF

Bydd enillion asedau y cafwyd gwared arnynt yn cael eu dal fel Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy yn y gronfa Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy hyd oni fyddant yn cael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf. Mae pob derbyniad o werthu asedau dros £10k yn cael eu trin fel derbyniadau cyfalaf. Yr eithriad i'r rheol yw pan fo derbyniad yn ymwneud â cherbydau penodol lle mae'r enillion wedi cael eu ffactorio i mewn i'r amserlen ad-dalu, gallai'r symiau hyn fod yn llai na £10k.

17. POLISI DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW

Mae rheoliadau'n eu gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod Tân gymeradwyo datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw cyn pob blwyddyn. Ar gyfer Tir ac Adeiladu, y polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw yw ad-dalu gwariant a fu gan ddefnyddio'r Dull Oes Ased – llinell syth. Ar gyfer Cerbydau, Peiriannau, Offer a Seilwaith, bydd y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw yn seiliedig ar oes amcangyfrifiedig yr asedau.

18. STOCRESTRAU

Mae'r rhestrau eiddo wedi eu prisio ar sail Olaf i Mewn-Cyntaf Allan (LIFO)

19. CRONFEYDD DROS BEN A DARPARIAETHAU

Gwneir darpariaethau pan fo rhywbeth wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth ar yr Awdurdod sy'n debygol o ofyn am setliad trwy drosglwyddo buddion economaidd, ond lle bo amseriad y trosglwyddiad yn ansicr.

Codir tâl am y darpariaethau ar gyfrif refeniw'r gwasanaeth priodol yn y flwyddyn pryd mae'r Awdurdod yn dod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, yn seiliedig ar yr amcangyfrif gorau o'r setliad tebygol. Pan wneir y taliadau, cânt eu codi ar y ddarpariaeth a sefydlir yn y Fantolen. Bydd setliadau amcangyfrifiedig yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol – pan fo hi'n fwy tebyg na pheidio na fydd angen trosglwyddo buddion economaidd mwyach (neu y gwneir setliad is na'r disgwyl), bydd y ddarpariaeth yn cael ei gwrth-droi a'i chredydu'n ôl i gyfrif refeniw priodol y gwasanaeth.

Mae'r Awdurdod yn cadw cronfeydd i ymorol am wariant yn y dyfodol. Cânt eu datgelu o fewn y fantolen, ac esbonnir eu diben yn nodiadau'r fantolen.

20. YMRWYMIADAU AMODOL

Bydd ymrwymiad amodol yn digwydd pan fo digwyddiad wedi bod sy'n gwneud ymrwymiad posib ar yr Awdurdod na chaiff ei gadarnhau ond trwy fodolaeth, neu fel arall, rywbeth nad yw'n llwyr o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Bydd ymrwymiadau amodol eraill yn digwydd mewn amgylchiadau pan fyddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau, neu na ellir mesur swm yr ymrwymiad yn ddibynadwy.

Ni fydd ymrwymiadau amodol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, yn hytrach byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.